

דוח אקלים לשנת 2022

19..... ניהול סיכונים

- 19..... זיהוי סיכוני אקלים המשפיעים על הסיכונים הבנקאיים המסורתיים
- 21..... זיהוי והערכת סיכוני האקלים באשראי העסקי
- 23..... ניהול סיכונים תפעוליים הקשורים לאקלים

24..... יעדים ומדדים

- 25..... ניהול והפחתת המדרך הפחמני
- 28..... היקף הפליטות הממומנות
- 29..... מימון ירוק
- 31..... מדדי חשיפה לסיכון אקלים
- 31..... חשיפה לענפי משק בסיכון מעבר מוגבר

32..... נספחים

- 32..... נספח א' – רשימת החברים במנהלות ובצוותי העבודה הייעודיים
- 34..... נספח ב' – אינדקס TCFD

4..... הקדמה

- 5..... סקירה על אודות בנק מזרחי-טפחות
- 6..... הישגים מרכזיים בתחום האקלים לשנת 2022

8..... ממשל תאגידי

- 9..... פיקוח דירקטוריון הבנק על תחום האקלים
- 9..... אחריות ניהולית על תחום האקלים בבנק
- 11..... מנהלות וצוותי עבודה בתחום האקלים

12..... אסטרטגיה

- 14..... תמיכה בלקוחות במעבר לכלכלה דלת פחמן
- 16..... ניהול אחראי של סיכוני האקלים
- 17..... אחריות כלפי הסביבה
- 17..... עמידות האסטרטגיה העסקית לשינויי האקלים

בשנים האחרונות, גוברת המודעות הגלובאלית להשפעות אפשריות של שינויי האקלים על המערכות האקולוגיות, החברה והמערכת הפיננסית העולמית. השפעות אלו, בשנים הבאות, צפויות להימשך, להתעצם ולהוות אתגר מרכזי למדינות העולם.

בנק מזרחי-טפחות, בהיותו שחקן מוביל במערכת הבנקאית בישראל, נערך לשינויי האקלים והמשמעותיות הנובעות מהם. הבנק פועל בהתאם לדרישות בנק ישראל ומתבסס על הפרקטיקות המקובלות בעולם על מנת לבצע את ההתאמות הנדרשות באופן פעילותו במקצועיות ובאחריות, בין היתר לטובת מחזיקי העניין ולטובת יציבות הבנק והמשק הישראלי. הבנק פועל להרחיב את היערכותו לסיכונים העלולים לנבוע משינויי האקלים בהתאם לדרישות המתעדכנות ולרמת הבשלות המתפתחת של הפרקטיקות הגלובליות ושל המשק הישראלי. זאת, תוך מימוש אחריותו למתן שירות מיטבי ללקוחות הבנק.

דוח זה הוא הדוח הראשון מסוגו שמפרסם בנק מזרחי-טפחות הנוגע לניהול היבטי אקלים בבנק. הוא נכתב בהלימה לתקן הגלובלי המקובל לדיווח על ניהול השפעות פיננסיות של שינויי האקלים על ארגונים עסקיים – TCFD¹. הדוח סוקר את הגישה, המנגנונים והתהליכים המיושמים בבנק על מנת להיערך כראוי לאתגרים העלולים לנבוע משינויי האקלים. הדוח סוקר בהרחבה את כלל התהליכים שהתקיימו בבנק בשנתיים האחרונות לצורך היערכות להיבטי אקלים בהתאם לדרישות הרגולציה בישראל. עם תהליכים אלה נמנים, בין השאר, הקמה של פורומים ייעודיים לניהול התחום, פיתוח מנגנונים לסיווג ולהערכת סיכונים אקלים, פיתוח מנגנונים לזיהוי, ניהול, מדידה ואפחות הסיכון (מיטיגציה), וכן פיתוח מוצרים מותאמים לצורך רתימת הזדמנויות עסקיות הנובעות משינויי האקלים וההיערכות אליהם. יישום התהליכים התבסס, בין השאר, על תשתית הניהול התפעולי של הבנק, כולל תהליכים סדורים לניטור ומעקב אחר ביצועים סביבתיים ושיפורם, כגון התייעלות אנרגטית, צמצום צריכת החשמל, המים, הדלק ועוד, וכן על שילוב מקיף של סיכונים סביבתיים במדיניות ניהול סיכון האשראי בבנק. פרסום הדוח הוא נדבך נוסף במחויבותו רבת השנים של הבנק לתחום ה-ESG (Environmental, Social and Governance), המתועדת בדוחות ה-ESG שהבנק מפרסם מדי שנה, אשר מפרטים את עשייתו הענפה בתחומי סביבה, חברה וממשל תאגידי.

שינויי האקלים הם אתגר גלובלי רב-ממדי. כבר כיום, תופעות אקלימיות משפיעות באופן ישיר ועקיף על הכלכלה העולמית, כמו גם על חיי היום-יום של בני אדם רבים ברחבי העולם. השפעות אלה נגזרות מצד אחד מהצורך להתמודד עם שינויי האקלים והשלכותיהם, ומצד שני – מהניסיון הגלובלי לייצר מנגנוני מניעה והפחתה של שינויי האקלים והשפעותיהם בעתיד. התובנה לפיה כדי להמשיך ולקיים עולם משגשג יש צורך להתאים את הכלכלה העולמית לשינויי האקלים הולכת ומתבססת בשיח הכלכלי. לצד האתגרים הרבים שמציבים שינויי האקלים, הם גם יוצרים הזדמנויות פיננסיות הנובעות מדרישות השוק להתאמה ולהתמודדות עם שינויים אלה, למוצרים ושירותים מופחתי פליטות גזי חממה ולטכנולוגיות המסייעות במניעת שינויי אקלים והתאמה להם. אתגרים והזדמנויות אלו צפויים להשפיע לאורך זמן על מבנה הכלכלה ולהוביל לשינויים מקרו-כלכליים מגוונים.

המערכת הפיננסית הגלובלית נערכת בשנים האחרונות לשינויי האקלים ולהשפעותיהם האפשריות על הכלכלה. גופים פיננסיים, בנקים, חברות ביטוח, משקיעים ורגולטורים ברחבי העולם מאמצים פרקטיקות שונות להפחתת ההשפעות האפשריות של שינויי האקלים ולניהול הסיכונים הכרוכים בהם. במסגרת זו בנקים ברחבי העולם מאמצים יעדים להפחתת פליטות בפעילות המימונית שלהם. היוזמה המרכזית בתחום זה היא אמנת ה-NZBA², ברית בינלאומית של בנקים מובילים המחויבים לקדם את הכלכלה לעבר איפוס פליטות באמצעות פעילותם הפיננסית. בברית חברים יותר מ-300 בנקים מובילים בעולם אשר התחייבו להציב יעדים מתקדמים לאיפוס פליטות בתיק הפיננסי שלהם עד שנת 2030.

כחלק מהיערכות הגלובלית, גם המערכת הפיננסית בישראל נערכת להשפעות אפשריות אלה. הרגולטורים המפקחים על המוסדות הפיננסיים בישראל, דוגמת בנק ישראל ורשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, הסדירו בשנים האחרונות הוראות היערכות עדכניות. הנחיית הרגולציה המקיפה ביותר בישראל בנושא היא הוראת ניהול בנקאי תקין 345 בנושא "עקרונות לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים", אשר פורסמה על ידי בנק ישראל ביוני 2023, בהתאם להנחיות ועדת באזל בנושא. הוראה זו מחייבת את הבנקים והתאגידים הסולקים בישראל לשלב את סיכונים האקלים המהותיים בתהליכי ניהול הסיכונים הפיננסיים.

גישת הבנק היא כי סיכונים האקלים אינם סיכונים העומדים בפני עצמם, כי אם גורמי סיכון המעצימים את הסיכונים המסורתיים שהבנק מנהל (כגון סיכונים אשראי, שוק, נזילות, מוניטין וכו'). תהליכי ניהול הסיכונים והממשל התאגידי של סיכונים האקלים בבנק, אשר יפורטו בהמשך דוח זה, נובעים בין היתר מתפיסה זו.

סקירה על אודות בנק מזרחי-טפחות

בנק מזרחי-טפחות בע"מ (להלן: "הבנק"), הוא חברה ציבורית הנמנית עם הבנקים הראשונים שנסודו בארץ ישראל. קבוצת הבנק היא השלישית מבין הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל, ונוסף על פעילותה בישראל היא פועלת גם בבריטניה וארצות הברית. קבוצת מזרחי-טפחות כוללת מאז שנת 2008 גם את בנק יהב לעובדי מדינה בע"מ (הבנק מחזיק ב-50% מכלל הזכויות ואמצעי השליטה בו). בסוף שנת 2022 השלים הבנק את מיזוג בנק אגוד לישראל בע"מ (שהעסקה לרכישתו הושלמה בחודש ספטמבר 2020).

הקבוצה עוסקת בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונית) ובפעילות משכנתאות בישראל, באמצעות רשת של 204 סניפים¹, מרכזי עסקים ושלוחות בפריסה כלל-ארצית. פעילות הלקוחות העסקיים נתמכת על ידי מוקדים עסקיים ועל ידי יחידות מקצועיות בעלות התמחות ענפית. הבנק משרת מגוון רחב של מגזרים פיקוחיים, החל ממשקי בית, דרך בנקאות פרטית, ועד לעסקים בינוניים וגדולים. נכון לסוף שנת 2022 פעילות הבנק בחוץ לארץ מתבצעת באמצעות שתי שלוחות בנקאיות (לונדון ולוס אנג'לס).

קבוצת מזרחי-טפחות היא קבוצה בנקאית בעלת פרופיל סיכון אשראי יציב ושמרני, זאת, בין השאר, בשל הרכב תיק האשראי המוטה פעילות קמעונית ומשכנתאות, שהיא כ-73% מפעילות האשראי שלה. מלבד זאת, פעילות הנוסטרו של הקבוצה היא בעיקרה בהשקעות בנכסים איכותיים נזילים ובעלי סיכון שוק נמוך, ברובן אגרות חוב של מדינת ישראל. פעילות הבנק בתיק הסחיר מנוהלת במגבלות המשקפות תאבון סיכון ברמה נמוכה.

כלל הנתונים המפורסמים בדוח זה מיוחסים לבנק מזרחי-טפחות, למעט במקומות שצוין בהם אחרת באופן מפורש. בכל מקום בדוח בו מצוין כי הנתונים הם נתוני קבוצת מזרחי טפחות נכללים גם נתוני בנק יהב ושלוחות חו"ל (להלן "הקבוצה").

להרחבה על אודות פעילותו העסקית של הבנק ראה הדוח הכספי השנתי של הבנק.²

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח TCFD, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, הוא מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן: "החוק"). נתוני הבנק בפועל עשויים להיות שונים מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, שינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גאופוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה, שינויים אקלימיים ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות או לשינוי בתוכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, נוסף לשמות עצם, כגון "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללות בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי, במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות של רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי הון אנושי.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, המשרד להגנת הסביבה, משרד החקלאות, התוכנית הסביבתית של האו"ם (UNEP), הרשת לקידום קיימות במערכת הפיננסית (NGFS) וגורמים ישראלים ובין-לאומיים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם, שינויי האקלים והשפעותיהם, וכן על תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות שנחזו כצפויים לא יתממשו כלל או בחלקם.

1. נכון ליום 31.12.22
2. <https://www.mizrahi-tefahot.co.il/mizmedia/10597/200012242.pdf>

1. Task Force on Climate-related Financial Disclosures
2. Net Zero Banking Alliance

ממשל אקלים וניהול סיכוני אקלים

ביצוע ניתוח תרחישי קיצון בתחום האקלים
 הכולל תרחיש הצפה ותרחיש עלייה בגובה פני הים להערכת הסיכון עבור הנכסים המשועבדים של הבנק.

הקמת מערך
 ייעודי לצורך היערכות להטמעת היבטי האקלים, הכולל מנהלת ראשית ושלושה צוותי עבודה בהשתתפות נציגים מכלל החטיבות בבנק. הצוותים פועלים באופן שוטף על מנת לגבש את היערכות הבנק לשינויי האקלים.

גיבוש מתודולוגיית ניהול והערכת סיכוני אקלים באשראי ומדידת החשיפה לסיכונים
 עבור האשראי המסחרי בבנק.

5.86%
 סך סיכון האשראי לציבור בענפי משק בחשיפה מוגברת לסיכוני מעבר מתוך סך סיכון האשראי לציבור בקבוצה ביום 31.12.2022.

הישגים מרכזיים בתחום האקלים לשנת 2022

בנק מזרחי טפחות פועל בשנים האחרונות לתמיכה במהלכים שונים המסייעים בהתמודדות עם שינויי האקלים, הן בהיבט התפעולי והן בהיבט העסקי. במסגרת פעילויות אלו ניתן לראות את הישגיו של הבנק בתחום זה.

סיוע במעבר לכלכלה דלת פחמן

הצבת יעדים משמעותיים בתחום האקלים הנוגעים להיקפי המימון הירוק ופיתוח מוצרים ירוקים:

הבנק ישקיע משאבים ויפתח **מוצרים פיננסיים ירוקים** אשר ישמשו לקידום פרויקטים ירוקים וסביבתיים.

נכון ליום 31.12.22, הועמד **אשראי ירוק** בהיקף של **4.4 מיליארד ש"ח**¹

יתרת המימון וההשקעות בפרויקטים המקדמים סביבה ירוקה תהיה בהיקף של **כ־10 מיליארד ש"ח**.

צמצום השפעות סביבתיות

צמצום עצימות המדרך הפחמני של הבנק (למ"ר) **ב־10.6%** לעומת שנת 2021. צמצום כולל של 32% ביחס לשנת 2018.

מדידת הפליטות הממומנות של הבנק עבור האשראי המסחרי בציון איכות מידע **3.9**, הטוב ביותר בישראל נכון למועד פרסום הדוח.

הצבת יעדים משמעותיים בתחום האקלים הנוגעים לצמצום המדרך הפחמני ולהימנעות ממימון ענפים בעלי השפעות סביבתיות מהותיות:

צמצום המדרך הפחמני התפעולי ועצימות הפליטות עד שנת 2030 **ב־40%** לעומת שנת 2020 (שנת הבסיס).

צמצום החשיפה בתיק הנוסטרו לאפס בענפי כריית פחם וקידוחי נפט חדשים עד לשנת 2030. נוסף על כך, הבנק לא ישתתף בהנפקות ראשוניות של נכסים היוצרים חשיפה לענפים אלו.

1. כולל אשראי מאזני בלבד לקבוצה.

פיקוח דירקטוריון הבנק על תחום האקלים

הדירקטוריון נושא באחריות לעסקי הבנק ולאתגורו הפיננסי, ומעורבותו בתחום האקלים באה לידי ביטוי במסגרת הפעילות השוטפת של מליאת הדירקטוריון ובוועדות השונות.

מליאת הדירקטוריון

דירקטוריון הבנק אחראי להתוות ולאשר את עקרונות מדיניות ניהול סיכונים ESG (הכוללת היבטי אקלים), וכן לוודא כי עקרונות המדיניות מיושמים בפועל ותומכים באסטרטגיית העסקית של הבנק. בשנת 2022 גובשה מדיניות לזיהוי, ניהול ובקרה של סיכונים ESG בבנק, אשר סיכונים האקלים הם חלק מהם. בחודש דצמבר 2022 אושרה המדיניות בהנהלת הבנק ובדירקטוריון. מדיניות זו מתוקפת ומובאת לאישור אחת לשנה.

הדירקטוריון מקבל דיווחים על היערכות הבנק לשינויי האקלים על היבטיה השונים באמצעות הנהלת הבנק ומומחי תוכן. דיווחים אלה כוללים עדכונים על ניהול היבטי האקלים בבנק, ובהם סקירות כלליות על ניהול התחום בבנק ואבני דרך מרכזיות בגיבוש מדיניותו בכל הנוגע להיבטי אקלים. היבטי האקלים מובאים לדיון בפני הדירקטוריון לאחר שנדונו על ידי הגורמים המקצועיים ופונקציות הבקרה של הבנק ועל ידי הנהלת הבנק. המלצות הנהלה, לפי העניין, נכללות בחומר הרקע המופץ לדירקטורים. בשנת 2022 התקיימו שני דיונים בנושא סיכונים אקלים בדירקטוריון.

נוסף על כך, הדירקטוריון מאשר את דוח הסיכונים הרבעוני והשנתי. במסגרת זו, הבנק מזהה את סיכונים הסביבה ואקלים כסיכון מתפתח.

ועדות הדירקטוריון

ועדת הדירקטוריון המרכזית אשר מפקחת על תחום האקלים היא הוועדה לניהול סיכונים. סמכותה של ועדה זו כוללת דיון בנושאים ובמדיניות הקשורים לניהול ולבקרה של הסיכונים בבנק ובכללם באסטרטגיית הסיכון הכוללת ובתאבון הסיכון, וכן גיבוש המלצות לדירקטוריון הבנק בנושא. כחלק מעבודתה, הוועדה מפקחת על הטמעת היבטי האקלים במסגרות ניהול הסיכונים בחטיבות הבנק השונות. נוסף על כך, בוועדה זו מוצגים דיווחים על סיכונים אקלים פעמיים בשנה.

הכשרה והשתלמויות

לדירקטוריון קיימת תוכנית הכשרה שנתית פנימית, ומעת לעת חברי הדירקטוריון מוזמנים להשתתף בהכשרות מקצועיות חיצוניות. לדוגמה, הכשרה בנושא שינויי האקלים, השתלמות בנושא סיכונים אקלים ודיון במפת סיכונים האקלים והשלכתם על מערך הסיכונים של הבנק.

אחריות ניהולית על תחום האקלים בבנק

הנהלת הבנק

תחום ה-ESG, ובתוכו תחום האקלים, הוא נושא חוצה ארגון. כלל חטיבות הבנק נוגעות בנושאים אלו בעבודתן השוטפת. תחום האקלים משפיע על מגוון היבטים ופעילויות בבנק, ועל כן ניהול תחום האקלים אינו מרוכז במקום אחד בבנק אלא מאופיין בניהול חוצה חטיבות ודרגים ובמעורבות של כלל חברי הנהלה. על מנת ליישם את תהליכי העבודה הנדרשים לניהול סיכונים האקלים ומימוש הזדמנויות האקלים מתקיימים ממשקי עבודה משמעותיים להטמעת הנושא בפעילות השוטפת בכלל חטיבות הבנק. בפרט, כל אחד ממנהלי הסיכונים בבנק בוחן באופן עצמאי, ובשיתוף מנהלת חטיבת הון אנושי ומשאבים, כיצד נכון לשלב את סיכונים האקלים במסגרת ניהול הסיכון שבאחריותו ומטמיע את פרקטיקות ניהול הסיכון הרצויות בתהליכי העבודה המתאימים, בהתאם לרמת המהותיות שלו.

ועדת היגוי ESG

מעורבות הנהלה בנושא סיכונים האקלים מיושמת באמצעות ועדת היגוי רבעונית בראשות מנהלת חטיבת הון אנושי ומשאבים. חברים בוועדה מנהלי החטיבות הרלוונטיות לתחום, לצד מנהלי יחידות בבנק המעורבים בקידום תחום ה-ESG (Environmental, Social and Governance). תפקיד הוועדה הוא הובלת מדיניות, פעילות, בקרה ודיווח במסגרת קידום ESG בכל פעילות הבנק. הוועדה מדווחת לנהלת הבנק על התקדמות בביצועי ESG. סמכויותיה ותחומי אחריותה של ועדה זו כוללים גם תכלול והובלת התהליכים הנדרשים להיערכות לשינויי האקלים. הוועדה אחראית על גיבוש אסטרטגיית הבנק להתמודדות עם שינויי האקלים וניצול ההזדמנויות העולות מהם, בחינה וגיבוש של מנגנוני ניהול הסיכון, בחינה של המוצרים המוצעים בבנק לצורך רתימת ההזדמנויות ופיקוח על תהליכי הדיווח השוטפים.

בשל מחויבותו הגבוהה של הבנק לטיפול בנושא האקלים, תחום האקלים מנוהל בבנק כחלק מתחום ה-ESG (Environmental, Social and Governance). ככזה, הוא נמצא באחריות משותפת של מנהלת חטיבת הון אנושי ומשאבים, שהיא מנהלת סיכון ה-ESG בבנק, והנהלה הבכירה של הבנק המובילה את ניהול היבטי האקלים בתחומים השונים, כל חטיבה לפי עיסוקה, ובפיקוחו של הדירקטוריון. במסגרת זו גיבש הבנק מבנה ממשל תאגידי לניהול ולפיקוח על היבטי האקלים. מבנה זה כולל הסדרה של חלוקת הסמכויות ותחומי האחריות בין הגופים השונים בבנק, לצד הטמעה של ניהול היבטי האקלים בפעילות העסקית בהתאם למדיניות שקבע הבנק.

לבנק ממשל תאגידי נרחב בתחום ה-ESG. לצורך הטמעה יעילה ומהירה של היבטי האקלים, הרכיב הבנק את ממשל ה-ESG גם לתחום האקלים. הבנק הקצה סמכויות ניהול ותכלול של היבטי אקלים לבעלי תפקידים רלוונטיים והגדיר תחומי אחריות ליחידות הקיימות. נוסף על כך, הוקמו מנהלות חדשות וצוותי עבודה ייעודיים לניהול ותפעול שוטף של כלל תהליכי העבודה הנוגעים להיערכות לשינויי האקלים בבנק. תפקידן של מנהלות אלו הוא לגבש את פעילות הבנק, ללוות את תהליכי העבודה השונים ולהבטיח כי תהליכים אלו מתבצעים ומיושמים בצורה הוליסטית ברחבי הבנק. מנהלות אלו מצטרפות לכל המנהלות והצוותים השונים הפועלים בכלל היבטי ESG בבנק. המנהלות וצוותי העבודה עשויים להשתנות בהתאם לצרכים העתידיים של הבנק בניהול היבטי האקלים, כמו גם המשאבים שהבנק משקיע בנושא.

הגופים המרכזיים האחראים לניהול היבטי האקלים בבנק

תכלול וריכוז כלל המאמצים בבנק בנוגע לקידום היבטי האקלים, לרבות יישום הרגולציה החלה על הבנק בנושא, הם באחריות מנהלת חטיבת הון אנושי ומשאבים.¹ מנהלת החטיבה אחראית לדיווח להנהלת הבנק בתדירות רבעונית, לדיווח לוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון בתדירות חצי שנתית, ולדיווח לדירקטוריון הבנק בתדירות שנתית על אודות התפתחות הנושא בבנק. לצד זאת, בהתאם לצרכים העולים מעת לעת, דיווחים שוטפים מגיעים ממנהלת החטיבה למנכ"ל הבנק על אודות סטטוס התהליכים המיושמים בבנק והיערכותו.

יחידת ה-ESG

ההטמעה והיישום של עקרונות מסגרת העבודה של ה-TCFD בבנק, אשר משמשים מסגרת מתכללת לניהול היבטי האקלים, מבוצעים על ידי הממונה על האחריות התאגידית, שהיא מנהלת פיתוח ארגוני וקיימות אשר מובילה את פעילות ה-ESG (Environmental, Social and Governance) בבנק. הפעילות מבוצעת בשיתוף פעולה מלא של יחידות עסקיות ותפעוליות מהחטיבות השונות בבנק, בהתאם לתחומי פעילות. כמו כן, קיימים ממשקי עבודה שוטפים עם נציגי חטיבות ייעודיים אשר משמשים שותפים לתהליכי בקרה, דיווח, הטמעה ויישום של תחומי ה-ESG.

יחידת ה-ESG בחטיבת הון אנושי ומשאבים אמונה על הובלת תהליך גיבוש אסטרטגיית האקלים של הבנק, תכלול היבטי האקלים בצורה רוחבית בבנק ודיווח פנימי וחינוכי בהתאם לפרקטיקות הגלובליות המקובלות. היחידה מתכללת את המאמצים הרוחביים בבנק למימוש הזדמנויות בתחום האקלים וכן את המאמצים הרוחביים להטמעת סיכוני האקלים בתהליכי ניהול הסיכונים הרלוונטיים. היחידה מובילה גם את מערך ההכשרות בנושא אקלים עבור כלל חטיבות הבנק.

היחידה אחראית לגיבוש הדוחות וריכוז הנתונים שמדווחת מנהלת חטיבת הון אנושי ומשאבים להנהלה ולדירקטוריון. נוסף על כך, היחידה אחראית לגיבוש הדיווחים החיצוניים על אודות ניהול היבטי סיכוני האקלים בבנק, במסגרת דוח ה-ESG השנתי ודוח ה-TCFD השנתי.

החטיבה העסקית

האשראי, כתחום הפעילות המרכזי בבנק, הוא ההיבט הבנקאי המרכזי המושפע מתחום האקלים ומשפיע עליו. החטיבה העסקית אחראית לניהול כלל סיכוני האשראי בבנק ומובילה את הגיבוש וההטמעה של היבטי האקלים בפעילות האשראי בבנק הן מבחינת ההזדמנויות והן מבחינת הסיכונים. החטיבה פועלת לממש את אחריותה בנושא באמצעות צוות עבודה ייעודי בנושא אקלים באשראי (ראו פירוט להלן). החטיבה מצויה בשלבים מתקדמים של גיבוש מתודולוגיה לזיהוי והערכה של גורמי הסיכון האקלימיים העלולים להשפיע על סיכון האשראי של הבנק או של לווה ספציפי. החטיבה אחראית להמשיך ולפתח את המתודולוגיה בהתאם להתפתחות הסיכון וכלי הניהול שלו, בהתאם לצורך. מתודולוגיה זו היא הרחבה לתהליכים הקיימים לניהול הסיכונים הסביבתיים בהיבטי האשראי העסקי. לצורך גיבוש המתודולוגיה, הרחבת היכולות ומתן מענה איכותי לצורכי הדיווח והעמידה ברגולציה, החטיבה מבצעת תהליכים משמעותיים ומאתגרים של איסוף, ריכוז וניתוח נתונים, גיבוש כלי מופי גאוגרפיים עבור בטוחות, ופעילות מול הגורמים המקצועיים השונים בטיוב הכלים המתודולוגיים. במקביל, החטיבה מובילה את המאמצים בכלל הבנק לזיהוי ולבחינת הזדמנויות אקלים באשראי ואחריות לפיתוח מוצרי אשראי ירוקים ייחודיים וחדשניים ולהרחבת היקף האשראי הירוק שהבנק מעמיד. החטיבה אחראית לעדכון מדיניות האשראי בהתאם למנגנוני ניהול סיכוני האקלים שגובשו.

החטיבה הקמעונאית

החטיבה הקמעונאית אחראית להטמעת היבטי האקלים בפעילות החטיבה, הכוללת היבטים מגוונים של הזדמנויות וסיכוני אשראי (בשיתוף החטיבה העסקית). במסגרת אחריות זו לחטיבה צוות עבודה בנושא מימוש הזדמנויות פאסיבה (ראו הרחבה להלן). נוסף על כך, החטיבה שותפה לקידום הטמעת היבטי האקלים השונים בבנק על ידי שותפות בפורומים ובצוותי העבודה שהוקמו כמפורט להלן.

החטיבה לבקרת סיכונים

החטיבה לבקרת סיכונים משמשת קו הגנה שני לניהול סיכוני אקלים. במסגרת זו, החטיבה אחראית לבחון ולאתגר את מסמכי מדיניות לניהול ולבקרת סיכונים של הבנק בהיבטי סיכוני אקלים. נוסף על כך, החטיבה אחראית לפיתוח ויישום

תרחישי קיצון בהיבטים סביבתיים (לרבות תרחישי אקלים). כמו כן, החטיבה לבקרת סיכונים אחראית לקביעה ושילוב של תהליכי ניהול סיכוני האקלים במסגרת תהליכי הערכת הסיכונים הכוללת והתאמתם למסגרת ניהול הסיכונים של הבנק. בכוונת הבנק, להוסיף דיווח על התפתחויות בתחום סיכוני האקלים ברבעון הנסקר במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני והשנתי (לרבות נתונים כמותיים). מסמך הסיכונים הרבעוני, סוקר את התפתחות כלל פרופיל הסיכון של הבנק ועולה לדיון בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון הבנק.

מנהלות וצוותי עבודה בתחום האקלים

בראשית שנת 2023 הוקמו פורומים רחביים לצורך תכלול, הובלה וניהול של היבטי אקלים. מטרת פורומים אלו הן תיאום בין הגורמים השונים בבנק לצורך קידום התחום, קבלת החלטות ואישור הפעולות הנדרשות.

מנהלת TCFD ויישום הוראת ניהול בנקאי תקין 1345

לצורך הניהול השוטף של הטמעת היבטי האקלים, ובפרט לצורך היערכות הבנק לפרסום הראשון של דוח TCFD והיערכות רב-שנתית ליישום נב"ת 345, הוקמה מנהלת בראשות מנהלת חטיבת הון אנושי ומשאבים, ובהשתתפות מנהלי החטיבות השונות וכן נציגים נוספים מהחטיבות הרלוונטיות בבנק.

תחת מנהלת זו פועלים שלושה צוותי עבודה: צוות ניהול סיכוני אקלים באשראי ופיתוח הזדמנויות, צוות מימוש הזדמנויות פאסיבה וצוות ניתוח תרחישים.²

מנהלת TCFD מתכנסת אחת לחודש לצורך סקירה ואישור של הפעילות של צוותי העבודה, סקירה של חומרים מקצועיים וקבלת החלטות על כיווני פעולה נדרשים לצורך קידום התחום בבנק וידוא של יישום הרגולציה. המנהלת אחראית לגבש המלצות להנהלת הבנק בנוגע למדיניות ניהול סיכוני האקלים וניצול ההזדמנויות.

צוות עבודה – ניהול סיכוני אקלים באשראי ופיתוח הזדמנויות

צוות העבודה, בראשות סגן מנהל החטיבה לבנקאות עסקית, ובהשתתפות נציגי החטיבה הקמעונאית, חטיבת הון אנושי ומשאבים, חטיבת מידע ודיווח כספי וחטיבת בקרת סיכונים, הוקם לטובת היערכות הבנק להכללת סיכוני אקלים בתהליכים ומתודולוגיות של חיתום האשראי בבנק, ולאיתור ומימוש הזדמנויות אקלים באמצעות מוצרי מימון ירוק. בשנת 2023 התכנס הצוות בתדירות דו-שבועית. הצוות מגבש המלצות לעדכון מדיניות ניהול סיכוני האשראי של הבנק בתחומי האקלים וליצירת המנגנונים הנדרשים לצורך הטמעת המדיניות העדכנית. מנגנונים אלו כוללים בין היתר אמצעים ותהליכים לזיהוי, סיווג והערכה כוללת של הסיכונים, כמו גם כלי הערכת סיכונים עבור עסקאות אשראי בודדות.

צוות עבודה – מימוש הזדמנויות פאסיבה

צוות העבודה, בראשות מנהל סקטור נכסי לקוחות וייעוץ ובהשתתפות נציגי החטיבה הפיננסית, מחלקות שונות מתחום הייעוץ וההשקעות והחטיבה לבקרת סיכונים, הוקם על מנת לבחון ולגבש תוכניות עבודה למימוש הזדמנויות אקלים בתחומים עסקיים שאינם אשראי. צוות העבודה התכנס השנה מספר פעמים, בחן הזדמנויות שונות במוצרי הפאסיבה ופעל לקידום פיתוח של מוצרים פיננסיים אקלימיים שונים, ובהם הטמעת מידע רלוונטי במערכות הייעוץ והאנליזה ושילוב שיקולים אלו בייעוץ השקעות ללקוחות.

צוות עבודה – ניתוח תרחישים

צוות העבודה בראשות מנהל החטיבה לבקרת סיכונים אחראי לפיתוח ויישום תרחישי קיצון שעלולים לנבוע מהתממשות סיכוני האקלים. צוות העבודה מתכנס על מנת לדון במתודולוגיה, במתווה ובתוצאות תרחישי הקיצון הנדרשים, והוביל את ביצוע ניתוח תרחישי הקיצון המוצג בהמשך דוח זה.

1. נב"ת 345 הוא הוראת הרגולציה המשמעותית ביותר בתחום האקלים עבור בנקים בישראל, ועוסק בהנחיות לניהול סיכונים פיננסיים הקשורים לשינויי אקלים.
2. פירוט המשתתפים במנהלת ובצוותי העבודה מופיע בנספח א' לדוח זה.

ניהול אחראי של סיכוני האקלים

שינויי האקלים יוצרים גורמי סיכון מגוונים למשק, אשר מתפתחים באופן הדרגתי. הבנק נדרש להתאים את מסגרות ניהול הסיכונים הקיימות שלו לאופי הסיכונים החדשים. הבנק פועל להטמיע מנגנוני ניהול סיכונים מקיפים ומעמיקים שיאפשרו לו להמשיך ולספק את שירותיו באופן מיטבי ובהתאם לתאבון הסיכון שלו, בד בבד עם שימת לב מעמיקה לצורכי הלקוחות ולבשלותם בעת הנוכחית.

אחריות כלפי הסביבה

הבנק שואף לצמצם את השפעותיו הישירות על האקלים והסביבה, להיערך בפעילותו התפעולית להשפעות אפשריות של שינויי האקלים ולהבטיח רציפות תפעולית ומוכנות להתמודדות עם אתגרים אקלימיים אפשריים. מתוך כך, הבנק שואף לצמצם את טביעת הרגל הפחמנית התפעולית שלו, לשפר את מדדי היעילות האנרגטית ולצמצם צריכת משאבים.

בנק מזרח-טפחות נערך לשינויי האקלים והשלכותיהם ופועל לסייע ללקוחותיו בהתמודדות עם ההתאמות האפשריות שיידרשו כתוצאה מהם. ניהול היבטי האקלים כולל שלושה נדבכים שנותנים מענה רחב להשפעות שינויי האקלים על הבנק ולקוחותיו:

תמיכה בלקוחות במעבר לכלכלה דלת פחמן

מתוך הבנה של מעמדו הייחודי של הבנק בכלכלה הישראלית ושל האתגרים הכרוכים בהתמודדות עם שינויי האקלים והמאמצים לצמצמם, הבנק פועל על מנת לפתח מוצרים פיננסיים מתקדמים שיאפשרו ללקוחותיו, ובכך למשק הישראלי, לנתב משאבים פיננסיים לטובת צמצום פליטות של גזי החממה. מטרתם של מוצרים אלו היא לתרום הן למאבק הגלובלי בשינויי האקלים והן למוכנות העסקית של לקוחות הבנק לעתיד דל פחמן.

תמיכה בלקוחות במעבר לכלכלה דלת פחמן

טקסונומיה ירוקה לזיהוי וניהול הזדמנויות אקלים

הזדמנויות אקלים נובעות מהמעבר הגלובלי לכלכלה דלת פחמן על כל המשמעות הכרוכות בה, כגון פיתוח טכנולוגיות חדשות לתהליכי ייצור דלי פחמן, שימוש בחומרי גלם ומקורות אנרגיה חלופיים. נוסף על כך, ההיערכות וההתאמה של תשתיות שונות לסיכונים הפיזיים מייצרות הזדמנויות עסקיות רבות.

הבנק רואה חשיבות בקידום הנושאים הסביבתיים ומעניק אשראי שמיועד לפיתוח, הקמה, תפעול או ייזום של מוצרים, שירותים ותשתיות ירוקים בעלי השפעה אקלימית וסביבתית מופחתת. הבנק החל בתהליכי פיתוח של מוצרי אשראי ייעודיים עבור לקוחות עסקיים ופרטיים כאחד, הנותנים מענה עבור מגוון פעילויות בעלות השפעה אקלימית מופחתת וצמצום השפעות שליליות של המגזר העסקי על הסביבה.

בהתאם למגמות הגלובליות בתחום האשראי הירוק, הבנק גיבש טקסונומיה פנימית המגדירה באופן מוסדר את הקריטריונים לאשראי הסביבתי, בהתאם לתקנים בין-לאומיים מקובלים¹, ובהתאמה לשוק הישראלי. הטקסונומיה משמשת בסיס לפיתוח מגוון מוצרי אשראי ופאסיבה ירוקים.

הטקסונומיה הירוקה של הבנק כוללת שבע קטגוריות בעלות מספר אפיקי מימון אופציונליים המקדמים היבטים סביבתיים.

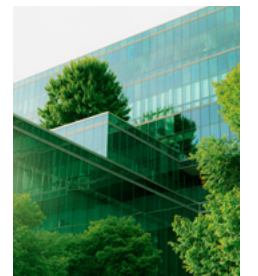
אנרגיות מתחדשות

אחד הרכיבים המהותיים במעבר לכלכלה דלת פחמן הוא ייצור אנרגיה באמצעים מתחדשים כחלופה לשריפת דלקי מאובנים (הכוללים: פחם, נפט וגז טבעי). פרויקטים של אנרגיות מתחדשות בישראל כוללים בין היתר: אנרגיה סולארית (התקנה של תאים פוטו-וולטאים על ידי חברות אנרגיה מתחדשות לצורך מכירה או על ידי חברות ועסקים לצורך שימוש עצמי) אנרגיה הידרו-אלקטרית, אנרגיה גיאותרמית, ואנרגיית רוח. משק האנרגיה המתחדשת בישראל צומח במהירות לאור הדרישה הגוברת והמאפיינים הגאוגרפיים של ישראל המאפשרים ניצול של המשאבים המתחדשים. הבנק מעורב במימון פרויקטים רבים של אנרגיה מתחדשת ברחבי הארץ. בסיווג זה נכללים חברות או מיזמים של תשתית בתחום האנרגיות המתחדשות, וכן חברות או מיזמים העוסקים בהתקנת פאנלים סולאריים בנכסים פרטיים/עסקיים.

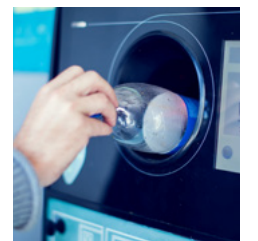
התייעלות אנרגטית

מלבד המאמצים לייצור אנרגיה ממקורות מתחדשים, הפחתת פליטות גזי חממה כוללת גם מאמצים ליעול וחיסכון בצריכת אנרגיה במערכות קיימות. מהלכי התייעלות אנרגטית כוללים בין השאר שדרוג טכנולוגי של מערכות ייצור עתירות פליטות, שיפוץ נכסים לצורך שיפור צריכת האנרגיה שלהם והקמת מערכות לאגירת אנרגיה. חברות או מיזמים הנכללים בסיווג זה: פרויקטים להחלפת מכונות צרכניות אנרגיה בתעשייה במכונות יעילות אנרגטית, שיפוץ נכסי נדל"ן המשפרים את היעילות האנרגטית שלהם² ומיזמים לאומיים של תשתית בתחום אגירת אנרגיה.

מניעת זיהומים ובקרה עליהם

צמצום פסולת וטיפול בפסולת חיוניים למעבר לכלכלה דלת פחמן בשל כמות הפליטות המשמעותית הנובעת מפסולת לא מטופלת. מערכות לאיסוף, מיון וטיפול בפסולת מאפשרות להפחית את ההשפעות השליליות הנובעות מפסולת, ולעיתים אף להשמיש פסולת לשימושים משניים נוספים (על ידי מחזור, ייצור או השבת אנרגיה). בסיווג זה נכללות חברות למחזור וטיפול בפסולת וכן חברות או מיזמים העוסקים בשיקום של קרקעות מזוהמות.

תחבורה נקייה

כלי רכב הם מקור משמעותי של פליטות גזי חממה בעולם בכלל, ובישראל, שהיא מדינה מוטת רכב בפרט. בשנים האחרונות ניתן לזהות עלייה בדרישה לרכבים חשמליים, פיתוח מערכות להסעת המונים ושיפור ההליכיות במרחב האורבני המאפשרים הפחתה ניכרת של פליטות גזי החממה. הבנק מעניק מימון לפרויקטים בתחום זה, דוגמת הניתוב המהיר והקו הירוק של הרכבת הקלה. חברות או מיזמים הנכללים בסיווג זה: הקמה ותפעול של מערכים ותשתיות של תחבורה ציבורית, מימון של פיתוח אורבני תומך הליכיות ותחבורה לא ממונעת וכן מימון לרכישת רכבים חשמליים והקמת תשתיות טעינה.

בנייה ירוקה

בנייה ירוקה נועדה לצמצם את ההשפעות השליליות של תהליכי הבנייה כמו גם לשפר את הביצועים הסביבתיים והמוכנות לסיכונים אקלים של המבנים הנבנים על פיה. בשנת 2005 פורסם בישראל תקן בנייה ירוקה ישראלי (ת"י 5281) המתווה את עקרונות הבנייה הירוקה, יחד עם תקנים בין-לאומיים מקובלים נוספים (דוגמת תקן הבנייה LEED). ענף הנדל"ן והבנייה הוא ענף מרכזי בישראל והבנק רואה חשיבות גדולה בקידום הבנייה הירוקה בישראל. בסיווג זה נכללים חברות או מיזמים העוסקים בבנייה, תפעול ורכישה של מבנים/נכסים העומדים בתקנים של בנייה ירוקה².

ניהול בר-קיימה של מים ושפכים

שימוש יעיל במים וטיהור שפכים הוא גורם חשוב בהיערכות לשינויי האקלים, בשל ההשפעה האפשרית של עלייה בפעילויות התפלה וטיפול במים בתקופות יובש ובצורת צורך לצמצם את ההשפעה השלילית של פליטות גזי חממה הנובעות משפכים. ישראל נחשבת למדינה מתקדמת בטיפול במים, אך התפלה וטיפול במים הם פעילויות עתירות אנרגיה שמחירן עלול להאמיר במידה ניכרת כתוצאה מעליה במחירי האנרגיה. בגלל מיקומה הגאוגרפי, ישראל חשופה לאתגרי מים רבים הדורשים פתרונות. הבנק רואה חשיבות רבה במימון פרויקטים הנותנים מענה לאתגרים אלה ומעורב כבר כעת במימון פרויקטים רבים בתחום ההתפלה וטיהור השפכים. סיווג זה כולל חברות ופרויקטים להקמה ותפעול של מתקני טיהור שפכים והתפלת מים.

פיתוחים טכנולוגיים

חדשנות טכנולוגית וטכנולוגיית אקלים הן כלים מהותיים שדרכם העולם שואף לתת מענה לשינויי האקלים והשלכותיהם האפשריות. תעשיות החדשנות והטכנולוגיה הישראליות מייצרות פתרונות מגוונים להיערכות לשינויי האקלים או להפחתתם. הבנק רואה חשיבות רבה במימון חברות טכנולוגיות המפתחות פתרונות ומענים מגוונים לאתגרים שמציבים שינויי האקלים. בסיווג זה נכללים חברות או מיזמים העוסקים במימון השקעה בחברות ירוקות וכן חברות המפתחות טכנולוגיות אקלים וסביבה climate-tech/clean-tech.

פיתוח מוצרים אחרים לטובת מימוש הזדמנויות האקלים

הבנק בוחן מספר מוצרי פאסיבה (מוצרים לניהול ההון של הלקוחות, כגון מוצרי השקעות ופיקדונות) ייחודיים למימוש הזדמנויות אקלימיות לציבור הלקוחות. במסגרת זו, לדוגמה, הבנק מצוי בתהליך להעמקת השילוב של נתוני אקלים (ESG בכלל) בתהליכי האנליזה ויעוץ ההשקעות ללקוחות, באופן המתאים לצרכי הלקוחות והנחיות רשות ניירות ערך.

1. הטקסונומיה של הבנק התבססה על תקן GBP לאג"ח ירוק, אשר אומץ על ידי הבנקים המובילים בעולם כתקן המסדיר גם לאשראי ירוק.
2. לרמה B לפחות לפי ת"י 5282 לדירוג אנרגטי של מבנים, וכן לדירוג אנרגטי גבוה יותר מאשר לפני השיפוץ.

ניהול אחראי של סיכונים האקלים

שינויי האקלים מייצרים גורמי סיכון לכלכלה הגלובלית והמקומית, ומקובל לחלקם לשני סוגים:

- **סיכונים פיזיים** – הם הסיכונים הנוצרים עקב שינויים בדפוסי מזג האוויר ושינויים גאוגרפיים, לרבות התגברות התדירות והעוצמה של אירועי מזג אוויר קיצוניים בעקבות התחממות כדור הארץ.
- **סיכונים מעבר** – הם הסיכונים העסקיים הנובעים מהמעבר הגלובלי לכלכלה דלת פחמן, המיועד לבלום ולצמצם את השפעות שינויי האקלים, לרבות באמצעות קידום רגולציות וקידום חדשנות טכנולוגית אקלימית.

סיכונים אלו עלולים להשפיע גם על הבנק וסביבתו העסקית, ובכך להעצים את הסיכונים המסורתיים שהבנק מנהל בשגרה (לרבות סיכונים אשראי, שוק, נזילות ומוניטין).

סיכונים פיזיים

סיכונים הנובעים מההשלכות הישירות של התחממות כדור הארץ וכוללים תופעות אקלימיות שונות. סיכונים אלו נחלקים לשתי קטגוריות עיקריות:

- **סיכונים אקוטיים** – סיכונים הכוללים התגברות בעוצמה ובתדירות של מופעים אקלימיים קיצוניים, כגון שיטפונות, שריפות, גלי חום וסופות טרופיות.
- **סיכונים כרוניים** – סיכונים הכוללים שינוי הדרגתי וארוך טווח במערכות האקלימיות וכוללים עלייה הדרגתית בטמפרטורות, שינוי בדפוסי המשקעים, עליית גובה פני הים, שחיקת קרקעות והמלחת מקורות מים טבעיים וכן תופעות אקלימיות נוספות.

התרחישים הגלובליים המקובלים כיום מבחינה מדעית ומדינית מעריכים כי לשינויי האקלים ארוכי הטווח וכן לאירועי אקלים ספציפיים יש השפעות פוטנציאליות רחבות היקף על שוק העבודה, על המדיניות הפיסקלית והמוניטרית, על הצמיחה ועל מדדים מקרו-כלכליים נוספים. כל אלו עלולים להשפיע על פרופיל סיכון האשראי של הבנק וזירוג האשראי של לווים פרטיים ועסקיים, וכן על סיכונים פיננסיים נוספים שהבנק מנהל.

לסיכונים הפיזיים יש גם פוטנציאל להשפעות מיקרו כלכליות נרחבות. לסיכון הפיזי יש יכולת לפגוע בלוויים ובהשקעות הבנק, עקב פגיעה בשווי נכסים שייפגעו מאירועי הקיצון, פגיעה בהמשכיות עסקית (עקב שיבושים בשרשראות אספקה, קושי בהגעת עובדים ועוד) וירידה בביקוש למוצרים עקב אובדן רלוונטיות טכנולוגית או עסקית הנובעת מהשינויים הפיזיים.

סיכונים מעבר

סיכונים הנובעים מהמעבר של הכלכלה העולמית לכלכלה דלת פחמן לצורך מניעה והתמודדות עם שינויי האקלים. סיכונים אלה נחלקים למספר קטגוריות משנה: מדיניות ורגולציה, טכנולוגיה, שוק ומוניטין.

- **סיכונים מדיניות ורגולציה** – נובעים משינויים תכופים בדרישות של מחוקקים בארץ ובעולם בתחומי האקלים, המתבטאים בשינויי מיסוי, גילוי ורישוי. שינויים כאלה כבר מתממשים בעולם, דוגמת החלת מס הפחמן בגבולות האיחוד האירופי (המכונה CBAM), המושת על יבוא סחורות בענפים עתירי פליטות ועתיד להשפיע על חברות רבות במשק הישראלי (בין השאר, בענף מוצרי המתכת וענף הדשנים).
- **סיכונים טכנולוגיים** – נובעים מפיתוח של טכנולוגיות תחליפיות לטכנולוגיות קיימות בתחומים עתירי פליטות לצורך התמודדות מיטבית עם שינויי האקלים, דבר העלול להשפיע על חברות המתבססות על הטכנולוגיות הקיימות.
- **סיכונים שוק** – נובעים מתנדבותיות בזמניהם ובמחיריהם של סחורות ומוצרים הנסחרים בשווקים, כגון חומרי גלם, מחירי אנרגיה ומים, ניירות ערך.
- **סיכונים מוניטין** – נובעים מאיבוד אמון בחברות ובתעשיות שונות כתוצאה מהיערכות לשינויי האקלים ומשינויים בהעדפות צרכנים ולקוחות עסקיים המעוניינים לרכוש מוצרים ושירותים מקיימים יותר ובעלי השפעה מופחתת על שינויי האקלים.

גם סיכונים המעבר הם בעלי פוטנציאל להשפעות כלכליות ניכרות כתוצאה משינויים מקרו-כלכליים ברמת מבנה השוק של ענפי משק שונים ושינויים בהיקפי המסחר הבין-לאומי בין ישראל לבין שווקים מפותחים. בהיבטים מיקרו-כלכליים, חברות רבות עלולות להיפגע מבחינה פיננסית עקב סיכונים המעבר. זאת, בשל השינויים בסביבה העסקית, הרגולטורית, הטכנולוגית והציבורית שבה הן פועלות, אשר עלולים להוביל לירידה בביקוש למוצרים שלהן ובעלייה בהוצאות התפעול שלהן. שינויים במדדים פיננסיים אלו עלולים להיתרגם גם לפגיעה בכושר ההחזר של אותן חברות.

אחריות כלפי הסביבה

התייעלות בצריכת משאבים

מתוקף אופי הפעילות של הבנק בבנייני משרדים, צריכת האנרגיה היא גורם ההשפעה האקלימי הישיר הגדול שלו, והיא גם אחת ההזדמנויות העיקריות בתחום התייעלות התפעולית של הבנק. הבנק מנהל ומוודד תחום זה ונוקט מהלכי התייעלות אנרגטית שונים. המאמץ המרכזי בתחום זה בשנים האחרונות הוא הקמת מבנה מטה הבנק החדש בלוד על פי תקן הבנייה הירוקה המתקדם LEED. נוסף על כך, הבנק מקדם יוזמות נוספות במתקניו, לרבות החלפת מערכות זוללות אנרגיה למערכות מתקדמות בעלות ניצול אנרגטי יעיל.

נושא זה מנוהל בבנק על ידי הוועדה להתייעלות אנרגטית, המורכבת מאנשי מקצוע מאגף הלוגיסטיקה לצד יועצים מקצועיים קבועים. תפקידה של הוועדה הוא לבחון כל רעיון ואפשרות של התייעלות – מרכישת מערכות מתקדמות בעלות יכולת ניתוח ובקרה שיסייעו לצמצם את צריכת האנרגיה ועד התאמה של טמפרטורת המים הקרים ביחידות הקירור בהתאם לטמפרטורת חוץ, שעות עבודה, כיבוי אורות או כיבוי מזגנים מרכזי לאחר שעות הפעילות ועוד. להרחבה על אודות הפעילות בתחום וביצועי התפעוליים של הבנק ראו פרק סביבה בדוח ESG של הבנק לשנת 2022.

עמידות האסטרטגיה העסקית לשינויי האקלים

שינויי האקלים עשויים להתפתח בקצב, עוצמה ואופן משתנה, בהתאם לקצב ואופי המעבר הגלובלי לכלכלה דלת פחמן ולהביא לשינויים בסביבה העסקית בה הבנק פועל תוך יצירת הזדמנויות וסיכונים חדשים. לצורך בחינת עמידות האסטרטגיה של הבנק בפני השפעות אפשריות של שינויי האקלים בוצעה בחינה ראשונית של שני סוגי תרחישי אקלים שונים על הבנק – תרחיש המאופיין בסיכון מעבר מהותי ושני תרחישים של התממשות סיכונים אקלים פיזיים מהותיים (הצפה ועלייה בגובה פני הים).

השפעה אפשרית של תרחיש Net-Zero על הבנק – סיכון מעבר

תרחיש Net-Zero הוא תרחיש לפיו הכלכלה הגלובלית מבצעת מעבר הדרגתי ומנוהל לאיפוס פליטות עד שנת 2050, על מנת להגביל את ההתחממות הגלובלית לכדי 1.5 מעלות צלזיוס בלבד (בהשוואה לתקופת טרום-המהפכה התעשייתית), בהתאם לעקרונות הסכם פריז משנת 2015 – האמנה הבין-לאומית המקיפה ביותר בתחום האקלים. תרחיש זה נחשב מבחינה בין-לאומית כתרחיש הרצוי ביותר על מנת לעמוד ביעדי הסכם פריז תוך צמצום הפגיעה הכלכלית הכרוכה במעבר לכלכלה דלת פחמן. בהתאם לכך, מדינות רבות (בדגש על מדינות אירופה) וחברות עסקיות רבות ברחבי העולם הצהירו על התחייבותן לעמוד ביעדי איפוס פליטות בהתאם למתווה הנדרש לתרחיש זה. במסגרת זו, מדינות אשר התחייבו ליעדים אלו מבצעות תהליכים משמעותיים לקידום המעבר לכלכלה דלת פחמן בארצותיהן, לרבות אימוץ רגולציות מתקדמות, השקעה בתשתיות ירוקות יותר וקידום טכנולוגיות אקלים חדשניות. זהו תרחיש שאפתני המניח שינויים רגולטוריים מהירים והתפתחות טכנולוגית מואצת בטווח הזמן הקצר. תרחיש זה מגלם בתוכו סיכונים מעבר משמעותיים, לצד סיכונים פיזיים פחותים לעומת החלופות (עם זאת, סיכונים אלו אינם זניחים עקב ההתחממות של 1.5 מעלות).

בהקשר זה יש לציין כי מדינת ישראל לא התחייבה ליעדי פליטות התואמים לתרחיש Net-Zero. בפרט, יעד הפחתת הפליטות של ישראל לשנת 2030 נחשב נמוך לעומת מדינות מפותחות אחרות, אשר רובן הציבו יעד הפחתה של 40% לפחות עד 2030. מבנה משק האנרגיה הישראלי אינו תואם כיום משק דל פחמן, ולא מתבצעים כיום צעדים למעבר מואץ למשק שכזה. נתון זה משפיע גם על אופן היערכות של הבנק, כבנק גדול בישראל המשקף את הכלכלה הישראלית כולה.

הענפים הצפויים להיפגע באופן החמור ביותר במסגרת תרחיש Net-Zero הם ענפי המשק הקשורים לשרשרת הערך של הדלקים הפוסיליים. במסגרת תרחיש זה חשוף הבנק לסיכונים אשראי גבוהים יותר באופן יחסי לאור פעילות המימון

שלו בענף האנרגיה הפוסילית.¹ חשיפתו של הבנק לפעילות בענף האנרגיה הפוסילית נובעת ממאפייני שוק האנרגיה בישראל: נכון לשנת 2022, רק כ-7.5% מייצור החשמל בישראל מקורו באנרגיה מתחדשת, ועל פי תחזיות רשות החשמל, בשנת 2025 צפוי שיעור זה לעלות לכדי 13.9% בלבד. מקור ייצור האנרגיה המרכזי בישראל הוא גז טבעי, והוא היה אחראי ל-68% מייצור האנרגיה בשנת 2022. נתח זה צפוי לעלות ל-80% בשנת 2025 על פי תחזיות רשות החשמל.² מבנה משק האנרגיה הישראלי הנוכחי והתלות הצפויה שלו בדלקים פוסיליים גם בעתיד על פי התכנונים הנוכחיים, ממתנים את חשיפתו של הבנק לסיכונים הקשורים במעבר לכלכלה דלת פחמן, לפחות בשנים הקרובות.

אף על פי כן, היערכותו של הבנק לקידום של מימון ירוק והרחבת היקף האשראי הירוק שהוא מעמיד, ובפרט בתחום האנרגיה המתחדשת, עשויות להפחית את רמת הסיכון הכוללת בתרחיש זה.

ניתוח תרחיש הצפה ותרחיש עליית גובה פני הים – סיכון פיזי

הסיכונים הפיזיים של הצפות, שיטפונות ועלייה במפלס גובה פני הים, הנחשבים אימני ייחוס בישראל, הם בעלי פוטנציאל פגיעה בנכסים פיזיים של הבנק או בנכסים המשועבדים לבנק. על מנת להעריך את מידת החשיפה של הבנק לסיכונים אלו ביצע הבנק ניתוח תרחישי קיצון עבור התממשות סיכון הצפה וסיכון עליית פני הים.³ התרחישים בחנו את המידה שבה הנכסים המשועבדים לבנק, הן בתיק המשכנתאות והן הנכסים המשועבדים להבטחת האשראי העסקי, עלולים להיפגע במקרה של הצפות משמעותיות שמקורן בירידת משקעים מרובה בזמן קצר, וכן בתרחיש עלייה בגובה פני הים, אירוע שעלול להתמש בטווח הארוך יותר. יובהר כי אירועים של הצפות, שיטפונות ועלייה במפלס פני הים עלולים לגרום פגיעות נוספות כמו נזק לתשתיות, פגיעה בהמשכיות עסקית ושרשראות אספקה, ואובדן הכנסות, שלא הובאו בחשבון בניתוח התרחישים הנוכחי.

הניתוח התבסס על מיפוי אזורי הצפה שביצע משרד החקלאות. מפות אלה מבוססות על אירועי הצפות כפי שנרשמו בשנת 1992, וכן על אזורי הצפות כפי שמופו על ידי משרד החקלאות לצורך תוכנית מתאר ארצית 1 (תמ"א 1). יובהר כי מיפוי זה הוא חלקי, ובתרחישי קיצון עלולים להיפגע אזורים נוספים שאינם ממופים נכון למועד הדיווח. על כן, לצורך הקצנת התרחיש, הוספו לשטחים שמופו גם מרווחי ביטחון, המרחיבים את היקף השטח הנפגע. נוסף על כך, לתרחיש עלייה בגובה פני הים מופו האזורים הקרובים לחוף הים, במספר דרגות קרבה.

בהתאם לרמת הקרבה לחוף / מרכז שטח ההצפה הממופה הושפע היקף הנזק שהוערך במסגרת התרחיש. הונח כי כל הנכסים ייפגעו בצורה שווה בהתאם לקרבתם לאזורי הסיכון, ועל פי שיעורי פגיעה שונים (ניתוח רגישות), וללא התייחסות למאפיינים פרטניים הנכס (כגון גובה הנכס, קומה, גיל הבניין ואיכות תשתיות הניקוז המקומיות).

התרחיש חושב הן עבור תיק המשכנתאות והן עבור הנכסים המשועבדים להבטחת האשראי העסקי ובוצע מיפוי של כלל הנכסים המשועבדים בהתאם לאזורי הסיכון שמופו. שיעורי הפגיעה חושבו על בסיס שווי נכסים שמרני (במשכנתאות – שווי מקורי ללא שינוי במחירי הדיור ממועד נטילת המשכנתה; באשראי העסקי – לפי הערכת שווי נמוכה קיימת) ונקבעו בהתאם למאפייני הסיכון של האזורים השונים. לאחר חישוב שווי הנכס החדש, אחרי שחיקה (אם הנכס נמצא באזורי הסיכון) ובהתאם לשיעור הפגיעה שנקבע, נבחנו הפערים בין יתרות האשראי הנוכחיות, לשווי הנכס הנפגע וסווגו כיתרת אשראי בסיכון פוטנציאלי. כיוון שבאשראי העסקי ייתכן מצב שבו ללווה אחד יש מספר נכסים משועבדים, סוכם שווי סך הנכסים המשועבדים לאחר הפגיעה ונבחנו אל מול יתרת החוב של הלקוח.

בשני המקרים בוצע ניתוח עבור שישה תרחישים ברמות חומרה שונות, שלושה מהם כוללים תרחיש של עליית גובה פני הים יחד עם תרחיש הצפות, ושלושה עבור תרחיש הצפות בלבד. תוצאות הניתוח, שנעשה מתוך הנחות מוצא שמרניות, מצביעות על פגיעה לא מהותית בתיק האשראי של הבנק, וזאת גם מבלי להביא בחשבון כיסוי ביטוחי של הנכסים. עם זאת, יצוין כי לניתוח זה יש מגבלות הנובעות מזמניות הנתונים המוגבלת במדינת ישראל בכל הנוגע למיפוי ההצפות. מפות אלה אינן מיועדות באופן ייחודי למיפוי סיכונים הצפות לאור התגברות סיכונים האקלים ואינן כוללות התייחסות לתשתיות ניקוז, צפיפות בנייה ועוד. המשרד להגנת הסביבה פועל בימים אלה לגיבוש מפות ייעודיות עבור סיכונים האקלים, ובכללם סיכונים הצפות. הבנק ימשיך לעקוב אחר התפתחות הסיכון ולבחון היבטי השפעה ותרחישים נוספים, ולעדכן את התרחיש מעת לעת, וזאת, בהתאם לנתונים העדכניים ביותר שיהיו זמינים לו לשם כך.

1. נכון ל-31.12.2022, 1.08% מסך סיכון האשראי של הבנק יוחס לחשיפה לענפי משק המהווים חלק משרשרת הערך של דלקים פוסיליים (לרבות חיפוש, כרייה, הפקה, זיקוק, שיווק ומכירת מוצרים המבוססים על דלקים פוסיליים, כולל פחם, נפט וגז), ועוד 0.74% מסך סיכון האשראי יוחס לענף ייצור חשמל מדלקים פוסיליים.
2. מתוך דוח משק החשמל, ספטמבר 2023, רשות החשמל.
3. יצוין כי סיכונים הצפות וסיכון עליית פני הים הם סיכונים שונים במהות ובהיבט אופק הזמן. כמו כן, סיכונים הצפות הם סיכונים תקופתיים שהשפעתם קצרת טווח באופן יחסי, ואילו עליית פני הים היא שינוי פרמננטי באוגרפיה המקומית.

הבנק מפתח ומעדכן את מסגרות ניהול סיכונים האקלים שעל פיהן הוא פועל, הכוללות מתודולוגיות לזיהוי, הערכה והפחתה של הסיכונים, כחלק ממסגרות הניהול של הסיכונים הבנקאיים המסורתיים. במסגרת זאת, הבנק הרחיב את מסגרת הניהול של הסיכונים הסביבתיים באשראי שלפיה פעל בשנים האחרונות גם לסיכונים האקלים.

הבנק הקים צוותי עבודה ייעודיים ופעל בשיתוף יועצים חיצוניים מומחים בתחום על מנת לפתח את מסגרת ניהול סיכונים האקלים. בתהליך זה הושקעו משאבים רבים, שנועדו ליצור תשתית שתיתן מענה ארוך טווח לצרכים העסקיים והרגולטוריים של הבנק בהקשר זה, בד בבד עם שמירה על מענה אפקטיבי לצורכי הלקוחות. הבנק בחר להתחיל בתהליך זה עוד טרם אישורה של רגולציה בישראל בנושא, מתוך הכרה בחשיבות ההיערכות המקדימה ומתוך הבנת המורכבות של תחום האקלים והשפעתו האפשרית על הבנק.

זיהוי סיכונים אקלים המשפיעים על הסיכונים הבנקאיים המסורתיים

קטגוריית סיכון	הגדרת הסיכון דוגמאות להשפעות אפשריות של שינויי האקלים על הסיכון
סיכון	<p>הגדרת הסיכון</p> <p>סיכון אשראי הוא הסיכון שלו, או צד נגדי, של הבנק לא יעמוד בהחייבויותיו כלפי הבנק. סיכון האשראי הוא סיכון מהותי בפעילותו של הבנק. סיכון זה מושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכונים ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לוויים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים הנוגעים בעיקר לשינויים בסביבה המקרו-כלכלית של הלווה, סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים, סיכונים אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, שלהתממשותם יש השלכות על סיכונים האשראי.</p>
סיכון אשראי	<p>דוגמאות להשפעות אפשריות של שינויי האקלים על הסיכון</p> <ul style="list-style-type: none"> שינויי אקלים צפויים להיות בעלי השפעות מקרו-כלכליות, אשר ישפיעו על מדדי צמיחה ותעסוקה, ובכך על חוסנם הפיננסי ויכולת החזר של לוויים פרטיים ועסקיים. שינויי האקלים עלולים להשפיע על היכולות של הלוויים לעמוד בהחייבויותיהם כתוצאה מפגיעה ברווחיות או פגיעה פיזית בנכסים. סיכונים פיזיים עלולים לגרום פגיעה בשווי הביטחונות להלוואות.

המשך הטבלה בעמוד הבא >

הבנק התמקד בשלב הראשון של תהליך הטמעת היבטי האקלים במסגרות ניהול הסיכונים בשילוב סיכוני האקלים בניהול סיכון האשראי העסקי, בדגש על קו ההגנה הראשון. זאת, עקב מהותיות ההשפעה הפוטנציאלית של סיכוני האקלים על האשראי העסקי ומהותיות סיכון האשראי העסקי עבור הבנק.

על מנת לשלב את היבטי האקלים באופן אפקטיבי במסגרת ניהול הסיכונים של האשראי העסקי, נדרש הבנק לבצע תהליכים סדורים הכוללים שלבים של זיהוי, הערכה, ניטור ובקרה והפחתה. נכון למועד פרסום הדוח, הבנק מבצע את שלבי זיהוי והערכת הסיכונים, והשלבים הבאים יושלמו בהמשך תהליך ההיערכות.

לצד המיקוד באשראי העסקי, הבנק מבצע צעדים שונים להפחתת החשיפה בהיבטי הסיכון התפעולי, כחלק מההיערכות לניהול המשכיות עסקית, הבנק משלב בתוכנית ההמשכיות העסקית תרחיש אקלים, כגון תרחיש הצפה. בהתאם לצרכים נוספים שיעלו ובחינת מהותיות, יפתח הבנק מתודולוגיות וכלים לשילוב סיכוני האקלים במסגרות ניהול סיכונים מסורתיים נוספים.

זיהוי והערכת סיכוני האקלים באשראי העסקי

המתודולוגיה לזיהוי והערכת סיכוני האקלים באשראי העסקי פותחה לאור שתי מטרות: האחת – מיפוי וכימות מידת החשיפה של הבנק לסיכוני האקלים; השנייה – פיתוח מנגנונים מתאימים להפחתת הסיכון וניהולו ברמה פרטנית ואגרגטיבית.

בתהליך לפיתוח המתודולוגיה הושקעו משאבים רבים מצד הבנק. במסגרת זו אימץ הבנק פרקטיקות גלובליות מובילות בתחום והתאים אותן לרמת הבשלות של השוק הישראלי. התהליך כלל מיפוי וניתוח של תיק האשראי העסקי של הבנק, אשר הוביל לבניית קבוצות ענפים אשר על פי מאפייני הפעילות המשקית שלהן, כמו גם מאפייני האשראי ואופני החשיפה לסיכוני אשראי של הבנק אליהן, הן נמצאו כבעלות פרופיל סיכון אקלימי דומה. הבנק ביצע, בשיתוף יועצים חיצוניים מומחים לתחום, סקר סיכונים בנוגע לכל קבוצת ענפים וכך זיהה את הסיכונים האקלימיים הספציפיים המהותיים לאותה קבוצת ענפים, עם התחשבות בפרופיל הספציפי של לקוחות הבנק. כמו כן, הוערכו טווחי הזמן שבהם כל סיכון מהותי צפוי להתמש באופן משמעותי, על בסיס המידע הזמין לבנק. סקר הסיכונים תוקף גם על ידי המומחים הענפיים בחטיבה העסקית.

על פי מסקנות סקר הסיכונים בנה הבנק סולם דירוג פנימי לחשיפה לסיכון אקלים, בו הופרדו הסיכון הפיזי וסיכון המעבר, עקב מאפייניהם השונים. לכל קבוצת ענפים ניתן דירוג ראשוני המשקף את רמת החשיפה השורשית לסיכון האקלים.

בעקבות מיפוי הסיכונים נבנתה מפת חום הממפה את כל הסיכונים על פי מידת ההשפעה האפשרית שלהם עבור כל ענף. מפה זו יוצרת תמונה קוהרנטית של סיכוני האקלים השונים עבור כל תיק האשראי. מפת החום מתארת את הסיכונים השורשיים הקיימים בענפי הפעילות כפי שהוגדרו, ואינה מתייחסת למנגנוני הניהול וההפחתה הקיימים אצל הלקוחות ועשויים להפחית את מידת הסיכון (הסיכון השיורי, אשר נבחן פרטנית ברמת הלווים).

קטגוריית סיכון	הגדרת הסיכון דוגמאות להשפעות אפשריות של שינויי האקלים על הסיכון
סיכון שוק	<p>הגדרת הסיכון</p> <p>סיכון שוק הוא הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוף-מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).</p> <p>דוגמאות להשפעות אפשריות של שינויי האקלים על הסיכון</p> <ul style="list-style-type: none"> שינוי בתנאי השוק עלול לגרום תנודתיות גבוהה בשווי אחזקות הבנק בניירות ערך של חברות הפועלות בענפים הצפויים להיפגע משינויי האקלים. אירועי קיצון אקלימיים עלולים להוביל לשינוי בשווי של מכשירים פיננסיים שונים הקשורים לאזורים שנפגעו מאירוע הקיצון, לרבות מחירי ניירות ערך וסחורות ושערי חליפין.
סיכון נזילות	<p>הגדרת הסיכון</p> <p>סיכון הנובע מאי-הוודאות בנוגע לזמינות המקורות, יכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. סיכון הנזילות הוא סיכון מהותי וייחודי בשל הצורך להגיב אליו תוך פרק זמן קצר עד כמה שניתן.</p> <p>דוגמאות להשפעות אפשריות של שינויי האקלים על הסיכון</p> <ul style="list-style-type: none"> אירועי אקלים קיצוניים עלולים להוביל לעלייה משמעותית ומהירה בביקוש לקוחות לנזילות ולאשראי לצורכי התאמה או התמודדות עם שינויי האקלים. שינויים בטעמי משקיעים וברגולציות אקלימיות עלולים להוביל לעלייה בעלויות המימון של הבנק, אם לא יעמוד בציפיות השווקים מבחינת ביצועי האקלימיים.
סיכון תפעולי	<p>הגדרת הסיכון</p> <p>הסיכון התפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי-נאותות או מכשול של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים.</p> <p>דוגמאות להשפעות אפשריות של שינויי האקלים על הסיכון</p> <p>ההמשכיות העסקית של הבנק עלולה להיפגע כתוצאה מפגיעה פיזית בנכסי הבנק או פגיעה ברצף הפעילות כתוצאה מאירועי אקלים קיצוניים והשפעותיהם על תשתיות אנרגיה ותחבורה (העלולות למנוע הגעה של עובדים למקום העבודה) בישראל. נוסף לכך עלויות התפעול של הבנק עלולות לעלות כתוצאה משינויי האקלים.</p>
סיכון מוניטין	<p>הגדרת הסיכון</p> <p>סיכון מוניטין הוא הסיכון לרווחי התאגיד, ליציבותו או ליכולתו להשיג את יעדיו, כתוצאה מפגיעה במוניטין העשויה לנבוע מהתנהלות התאגיד, ממצבו הפיננסי או מפרסום שלילי (אמיתי או כוזב).</p> <p>דוגמאות להשפעות אפשריות של שינויי האקלים על הסיכון</p> <p>מוניטין הבנק עלול להיפגע כתוצאה מעלייה בציפיות של לקוחות הבנק ומחזיקי עניין אחרים להתאמת הפעילות לשינויי האקלים.</p>

בשלב הנוכחי, כלי הערכת הסיכונים נועד ללקוחות החטיבה העסקית בלבד, והוא נמצא בשלבי הטמעה אצל מדגם לקוחות בחטיבה הפועלים בעלי סיכון אקלימי מהותי. לאחר תקופת ניסיון וטיוב יוטמע הכלי בקרב לקוחות נוספים בחטיבה העסקית, בכפוף לרף מהותיות שייקבע בחטיבה.

ניהול סיכונים תפעוליים הקשורים לאקלים

הבנק פועל על מנת להיערך לסיכונים התפעוליים העולים משינויי האקלים ולהתאים את מדיניותו להיערכות להתממשות סיכונים אלה. הבנק פועל כדי להיערך בצורה מתאימה לאתגרים עתידיים ולהמשכות עסקית עבור השירותים הקריטיים בתרחישים שונים, ובהם תרחישי אקלים, וכן למתן מענה ללקוחותיו גם בעיתות חירום, עד כמה שהדבר יתאפשר.

לבנק תוכנית סדורה לנושא המשכות עסקית (Continuity Management Plan) הכוללת מסמך מדיניות להתאוששות מאסון והמשכות עסקית המאושר על ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון. הבנק פועל בנושא המשכות עסקית על פי הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 355 (ניהול המשכות עסקית) והוראות ניהול בנקאי תקין 357 (ניהול טכנולוגיות המידע) של בנק ישראל.

כנגזרת ממסמך המדיניות, הבנק מחזיק תוכניות מפורטות לניהול המשכות עסקית של השירותים הקריטיים בתרחישים שונים ומתן מענה ללקוחותיו גם בעיתות חירום. לבנק תוכנית התאוששות המסדירה את השירותים החיוניים (BIA – Business Impact Analysis) אשר הוגדרו על ידי הבנק ובהתאם לכך מסדירה גם את סדר העלאת המערכות וזמני ההתאוששות שלהן באירועי קיצון.

לבנק תוכניות עבודה מפורטות ונוהלי עבודה בשעת חירום. תוכנית המשכות העסקית מיושמת במערכות של כל חטיבות הבנק ומובלת על ידי יחידת המשכות העסקית. היערכותו של הבנק לאירועים אקטיביים לאומיים שונים, בדגש על אירועי רעידת אדמה, צפויה לתת מענה לצורכי המשכות עסקית גם באירועי קיצון אקלימיים.

במקביל, לצורך היערכות מתאימה להתממשות סיכונים אקלים, מיפה הבנק את הנכסים האסטרטגיים שלו על מנת לבחון את עמידותם להתממשות תרחישי אקלים, בדגש על סיכון הצפות, הרלוונטי במיוחד בשל המיקום הגאוגרפי של נכסים אלה. עבור הנכסים הרלוונטיים ישנן תוכניות להפחתת הסיכון והיערכות להתממשות.

היערכות הבנק לסיכונים תפעוליים מתבטאת גם בתכנון ובנייה של מבנים חדשים של הבנק. מבנה מטה הבנק החדש בלוד נבנה בהתאם לתקן בנייה ירוקה מתקדם, והוא כולל מערכות הגנה מפני נזקי טבע דוגמת שיטפונות ושריפות ומערכות לחיסכון וניטור שימוש במשאבים (ראו הרחבה בפרק יעדים ומדדים). נוסף על כך, משק החשמל בישראל מאופיין ברמת מוכנות נמוכה יחסית לסיכונים אקלים. ריבוי הפסקות חשמל הוא סיכון מהותי בישראל, והוא אף צפוי לגבור מפני ששינויי האקלים צפויים להוביל לעלייה בביקוש לחשמל ולפגיעה בתשתיות חשמל שונות.¹ לצורך היערכות לסיכון זה המבנה בלוד כולל תחנת כוח שתאפשר לבנק לשמור על עצמאות אנרגטית.

מיפוי סיכונים האקלים עבור אשראי מסחרי בחלוקה לפי מגזרי פעילות כפי שהוגדרו על ידי בנק מזרחי-טפחות:

ענף פעילות	עצימות החשיפה לסיכונים פיזיים	טווח זמן ¹	עצימות החשיפה לסיכונים מעבר	טווח זמן
אנרגיה ומבוססי דלקים פוסיליים	4	בינוני	5	קצר
מתכות (ייצור ומסחר)	3	בינוני	5	קצר
תעשיות מבוססות כימיה	4	בינוני	5	קצר
תעשיות אלקטרוניקה, אופטיקה ומכניקה	3	ארוך	4	בינוני
תשתיות ואיכות סביבה	4	קצר	3	בינוני
בינוי (פרייקטים סגורים)	4	קצר	2	בינוני
שימושים בקרקע (כולל אנרגיה מתחדשת)	4	בינוני	3	בינוני
מסחר במוצרים ושירותים עתירי אנרגיה, לרבות שירותי תחבורה והובלה	4	בינוני	5	קצר
ייצור ומסחר במוצרי מזון	4	בינוני	4	ארוך
מסחר אחר	3	ארוך	3	בינוני
חקלאות	5	קצר	2	בינוני
ענפים נוספים	2		3	

● עצימות גבוהה ● עצימות גבוהה-בינונית ● עצימות בינונית ● עצימות נמוכה

כדי להעריך נכונה את מידת הסיכון הייחודית המשויכת לכל אחד מלקוחות הבנק, מפתח הבנק כלי הערכת פרופיל הסיכון הפרטני של לווה בודד. תהליך ההערכה הפרטני מתבסס על שאלונים ענפיים להערכת הסיכונים, אשר בוחנים את מידת החשיפה של הלקוח לשינויי האקלים על פי ניתוח הפעילות העסקית שלו והסיכונים הכרוכים בה. נוסף על כך, נבחנים מנגנוני ההפחתה וההיערכות של הלקוחות להתממשות הסיכונים השונים כמו גם האפקטיביות של מנגנונים אלו. שאלונים אלו להערכת הסיכון השירי נועדו למילוי על ידי לקוחות הבנק במטרה לסייע לבנק לאמוד בצורה מדויקת יותר את הסיכונים שהוא חשוף להם, ולהביא בחשבון מאפיינים ייחודיים של לקוחות ומנגנוני הפחתה וניהול הקיימים אצל הלקוחות. כמו כן, שאלונים אלו עשויים להעלות את מודעות הלקוחות לסיכונים המרכזיים שהם חשופים להם, ובהמשך להתאמת פעילותם לסיכונים האקלים.

1. בהתבסס על סקירת המכון למחקרי בטחון לאומי "ביטחון אנרגטי לנוכח משבר האקלים".

1. טווח זמן קצר הוא עד שנתיים, טווח זמן בינוני הוא עד חמש שנים, וטווח זמן ארוך הוא יותר מחמש שנים.

ניהול והפחתת המדרך הפחמני

המדרך הפחמני של קבוצת מזרחי-טפחות מורכב משני רכיבים מרכזיים: פליטות גזי החממה הנובעות מפעילות התפעולית של החברה ופליטות גזי החממה המשויכות לפעילות הפיננסית של הקבוצה.¹ הקבוצה מנהלת את המדרך הפחמני התפעולי שלה החל משנת 2012² והציבה עבורו יעד הפחתה ארוך טווח. הבנק שואף לשפר את יכולות המדידה וההפחתה שלו בכל שנה ומקצה משאבים רבים לטובת המאמץ.

זוהי השנה הראשונה שבה מודד הבנק את המדרך הפחמני המלא שלו כולל היקף הפליטות הממומנות. חישוב הפליטות הממומנות נעשה בהתאם לתקן הבינלאומי PCAF,³ אשר משמש כיום התקן הגלובלי המוביל לחישוב פליטות המשויכות לפעילות פיננסית, כחלק ממחויבות הבנק להפחתת פליטות וצמצום ההשפעות האקלימיות שלו.

הפחתת המדרך הפחמני התפעולי של הבנק

יעד לשנת 2030

צמצום המדרך הפחמני התפעולי ועצימות הפליטות עד שנת 2030 ב-40% לעומת שנת 2020 (שנת הבסיס).

כחלק מהרצון לצמצום שינויי האקלים הבנק מקפיד למדוד את פליטות גזי החממה הנגרמות כתוצאה ישירה מפעילות מצריכת בניין וסולר (מכלול 1), פליטות עקיפות כתוצאה מצריכת החשמל בבנק (מכלול 2) ופליטות עקיפות נוספות בשרשרת האספקה כתוצאה מטיסות עסקיות; צריכת נייר ופסולת נייר – המועברת למחזור; פסולת אלקטרונית – המועברת לגריטה (מכלול 3).

בשנת 2022 נמשכה מגמת ההפחתה הרב-שנתית בעצימות טבעית הרגל למ"ר ולעובד ובסך המדרך הפחמני, וזאת הודות למהלכי ההתייעלות הסביבתית שנוקט הבנק. בהשוואת נתוני שנת 2022 לעומת שנת 2021, התבצעה הפחתה של 3.6% בסך המדרך הפחמני, הפחתה של 10.6% בעצימות המדרך הפחמני למ"ר, והפחתה של 2.9% בעצימות המדרך הפחמני לעובד.

המדרך הפחמני של קבוצת מזרחי-טפחות (טון CO₂e)⁴

2018	2019	2020	2021	2022	
1,913	2,042	2,052	2,090	2,061	מכלול 1 – פליטות ישירות מצריכת דלק
18,504	16,714	17,736	16,835	16,134	מכלול 2 – פליטות עקיפות מצריכת חשמל
857	1,012	900	831	845	מכלול 3 – פליטות עקיפות נוספות בשרשרת האספקה
21,274	19,768	20,688	19,756	19,040	סך המדרך הפחמני (CO ₂ e) – מכלולים 1, 2 ו-3
3.3	3.03	2.73	2.58	2.51	עצימות מדרך פחמני (טון CO ₂ e לעובד) – מכלולים 1, 2 ו-3
0.171	0.158	0.136	0.129	0.116	עצימות מדרך פחמני (טון CO ₂ e למ"ר) – מכלולים 1, 2 ו-3

1. קטגוריה 15 במכלול 3, לפי הטקסונומיה של ה-GHG protocol, התקן הגלובלי המוביל לחישוב טביעת רגל פחמנית.
 2. בשנת 2012 פורסם דוח ESG הראשון של הבנק ובו פורסמו נתוני המדרך הפחמני.
 3. Partnership for Carbon Accounting Financials.
 4. נתוני המדרך הפחמני של הקבוצה כוללים את בנק מזרחי-טפחות ואת חברות הבת העיקריות. בנק אגוד נכלל החל משנת 2020.

בנק מזרחי-טפחות מעניק חשיבות רבה לניהול ותהליכי קבלת החלטות מבוססי נתונים ולהעמדת יעדים ארוכי טווח בנוגע לפעילותו בתחום האקלים. מתוך הכרה כי התמודדות עם שינויי האקלים היא מאמץ מתמשך, הדורש מחויבות עמוקה למציאת פתרונות אמינים, בטוחים ובני השגה, גיבש הבנק מספר יעדים שלפיהם תיקבע מדיניות ופעילות הבנק בנושאים אלה. היעדים הוצבו במסגרת תהליך יסודי, והם משקפים את המאמצים שנעשו בבנק על מנת להיערך לשינויי האקלים ולפתח יכולת תגובתית דינמית לדרישות המציאות המשתנות.

יעדי הבנק עוסקים בשלושה רכיבים מרכזיים: צמצום ההשפעות האקלימיות הישירות של הבנק; צמצום חשיפת הבנק למגזרי פעילות עתירי פליטות ובסיכון אקלימי מוגבר; פיתוח והרחבת השימוש במוצרים פיננסיים ירוקים על מנת לספק ללקוחות הבנק את הכלים המתאימים למעבר לכלכלה דלת פחמן. הבנק מחויב להשגת יעדים אלו ופיתח את תהליכי העבודה הנדרשים לצורך עמידה בהם.

יעדי האקלים של הבנק לשנת 2030

יתרת המימון וההשקעות בפרויקטים המקדמים סביבה ירוקה תהיה

כ-10 מיליארד ש"ח

השקעת משאבים ופיתוח מוצרים פיננסיים ירוקים אשר ישמשו לקידום פרויקטים ירוקים וסביבתיים.

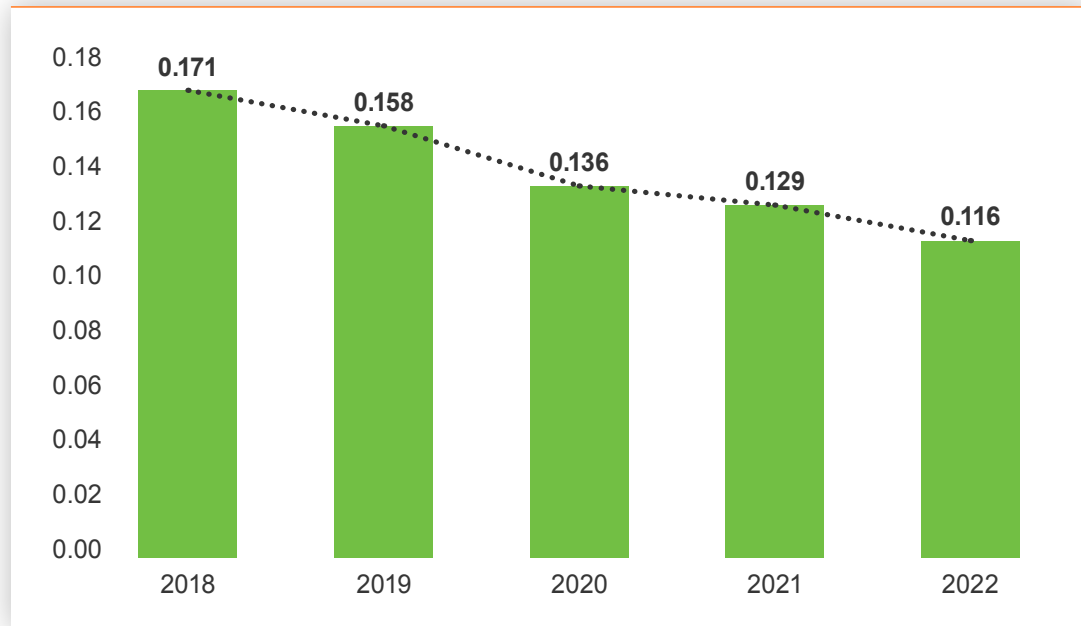
צמצום החשיפה בתיק הנוסטרו לאפס

בענפי כריית פחם וקידוחי נפט חדשים עד שנת 2030. נוסף על כך, הבנק לא ישתתף בהנפקות ראשוניות של נכסים היוצרים חשיפה לענפים אלו.

צמצום המדרך הפחמני התפעולי ועצימות הפליטות עד שנת 2030 ב-40%

לעומת שנת 2020 (שנת הבסיס).

עצמות טביעת הרגל הפחמנית התפעולית (טון שווה ערך פד"ח/מ"ר)

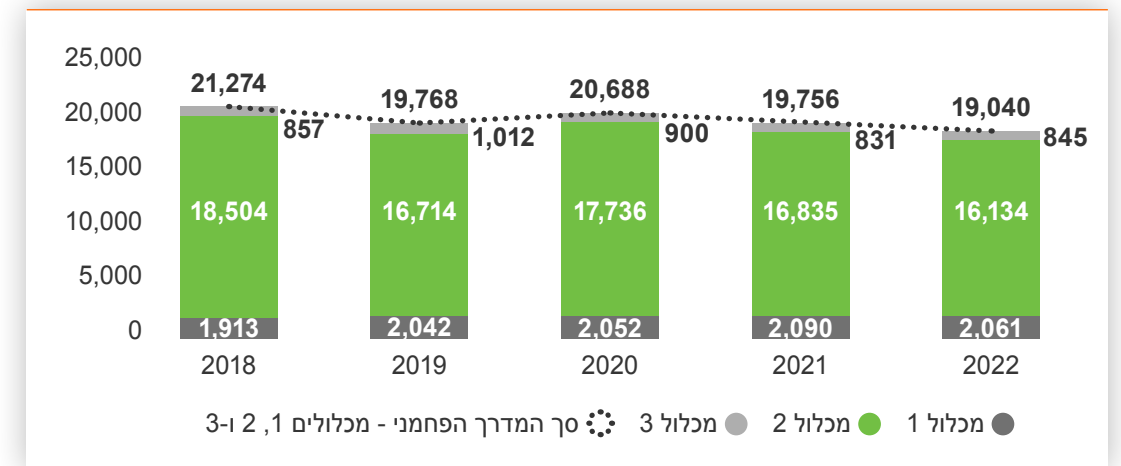

צעדים מרכזיים להפחתת המדרך הפחמני והשפעות סביבתיות ישירות אחרות¹

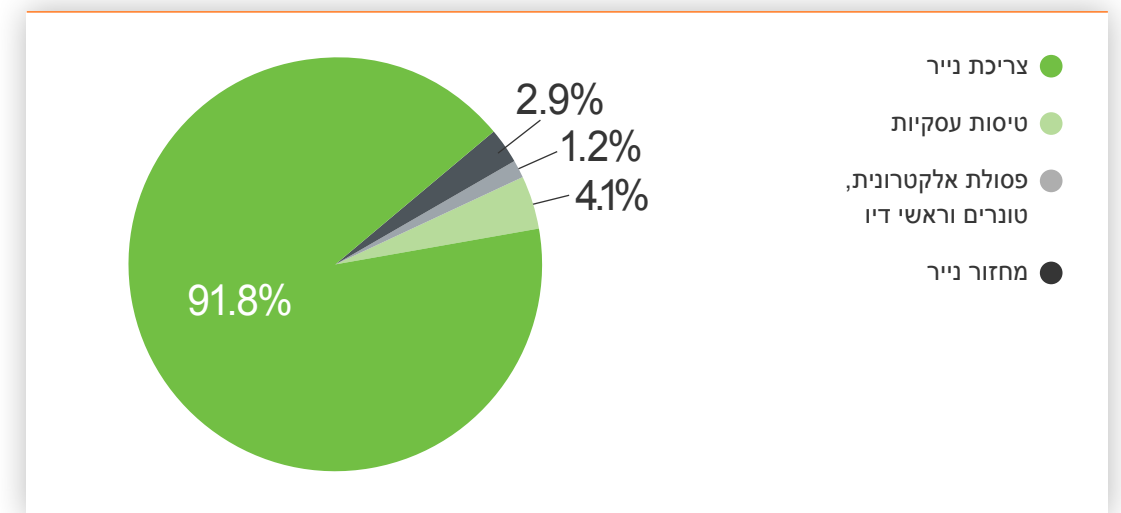
בנק מזרחי-טפחות מעוניין לצמצם את השפעותיו הישירות על שינויי האקלים ופועל לקדם פעילות סביבתית עד כמה שניתן. במסגרת זו מודד הבנק את צריכת האנרגיה שלו, את היקף השימוש בנייר, אופני הטיפול בפסולת וכן מדדים אחרים. המדידה המקיפה שמבצע הבנק מספקת תמונה מפורטת המאפשרת לקדם תוכניות התייעלות תפעולית לצורך צמצום השפעותיה האקלימיות השליליות. בין הצעדים המרכזיים שקידם הבנק בשנים האחרונות ניתן למנות:

- שימוש בתאורת לד ברחבי הבנק.
- הפעלת מערכות שליטה ובקרה אוטומטיות לכיבוי אורות בבנייני מטה הבנק בלוד.
- התקנת מערכת התאמת הטמפרטורה במערכת מיזוג האוויר בבניין המטה בלוד.
- התקנה ושדרוג של מערכות מיזוג האוויר למערכות יעילות אנרגטית ברחבי הבנק.
- העדפת רכבים היברידיים וחשמליים והפעלת מערך היסעים לעובדי מטה הבנק.
- הרחבת השירותים הדיגיטליים וצמצום השימוש בנייר.
- קידום בנייה ירוקה בהתאם לתקן LEED – בניין מטה הבנק הקיים אשר בבעלות הבנק נבנה על פי תקן בניין ירוק מצטיין של מכון התקנים הישראלי. בימים אלו הבנק מתכנן את בניין המטה העתידי – תכנון בניין זה נעשה אף הוא בליווי יועץ סביבתי המומחה לתחום הבנייה הירוקה.

המדרך הפחמני התפעולי של קבוצת מזרחי-טפחות (טון CO2eq)¹

מקור הפליטות – מכלול 3

1. פירוט מלא של פעולות הבנק להפחתת המדרך הפחמני שלו וביצועיו הסביבתיים ניתן למצוא בפרק הסביבה בדוח ESG לשנת 2022.

1. בשנת 2020 הצטרף בנק אגוד לקבוצת מזרחי-טפחות.

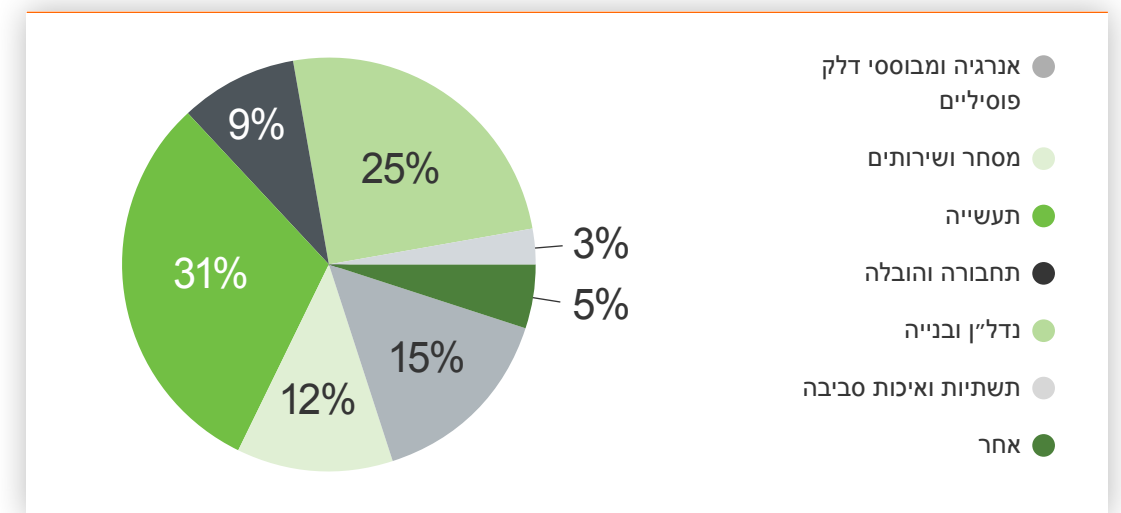
היקף הפליטות הממומנות

בנק מזרחי-טפחות מדווח השנה לראשונה על היקף הפליטות הממומנות שלו. זהו צעד משמעותי בתהליך שעושה הבנק בהתמודדות עם שינויי האקלים, המאפשר לבנק לבחון את מידת החשיפה שלו למימון עתיר פליטות ולהתחיל בבניית מאגר נתונים פנימי בנושא. מידע זה יסייע לקבלת החלטות בעתיד. המדידה תאפשר לבנק להעריך את המגמות הרב-שנתיות בהיקף החשיפה לסיכונים באקלים באשראי, תאפשר לו לבחון את האפקטיביות של מנגנוני ניהול הסיכון שלו, וכן תאפשר לו לייצר שיח עם לקוחותיו לצורך ניהול ואיפחות הסיכון בצד הלקוח. הפליטות הממומנות חושבו על פי תקן PCAF ובהתאם למגבלות הנובעות מאיכות המידע הזמין במשק הישראלי. הבנק פועל לשיפור יכולות המדידה שלו, הן על ידי פיתוח יכולות פנימיות הנוגעות למימון ואיסוף הנתונים הנדרשים, והן על ידי שיתוף פעולה עם לקוחות הבנק והגברת הגילוי על היקפי פליטות.

היקף הפליטות הממומנות מסך האשראי המסחרי לשנת 2022¹

ענף	סך פליטות ממומנות (MTCO2e)	שיעור מסך החובות ²	עצימות פליטות ³ (טון למיליון ש"ח)	ציון איכות מידע ⁴
אחר	0.4	0.7%	218.7	4
אנרגיה ומבוססי דלקים פוסיליים	1.4	1.4%	364	2.2
מסחר ושירותים	1.1	6.3%	58.9	3.9
נדל"ן ובנייה	2.3	10.6%	74.8	4.1
תחבורה והובלה	0.8	0.4%	634.1	4.1
תעשייה	2.9	2.5%	396	3.8
תשתיות ואיכות סביבה	0.2	1.1%	82	3.9
סכום כולל	9.4	23%	138.2	3.9

פליטות ממומנות 2022 - פילוח ענפי

1. היקף הפליטות הממומנות לשנת 2022 כולל את נתוני האשראי שהוגדרו כמהותיים מתוך האשראי המסחרי המאזני שהעמיד הבנק בחטיבה העסקית ובחטיבה הקמעונאית. נתונים אלה אינם כוללים את האשראי בשלוחות חו"ל של הבנק, את האשראי לרשויות עירוניות וכן אינו כולל אשראי בסכום הנמוך מ-10,000 ש"ח. יובהר כי אשראי לרשויות עירוניות לא נכלל בחישוב בהתאם להנחיות תקן ה-PCAF בנושא.
 2. אשראי לציבור בבנק.
 3. עצימות הפליטות הכוללת מחושבת בנפרד ברמה הענפית ועבור כלל האשראי המסחרי. העצימות היא היחס של סך הפליטות למיליון ש"ח חוב.
 4. ציון איכות המידע נמדד על פי תקן ה-PCAF וניתן לכל מימון/השקעה בהתאם למהימנות המידע הזמין עבורם. סולם הציון נע החל מציון 1 - גבוה ועד לציון 5 - נמוך.

מימון ירוק

יעד לשנת 2030

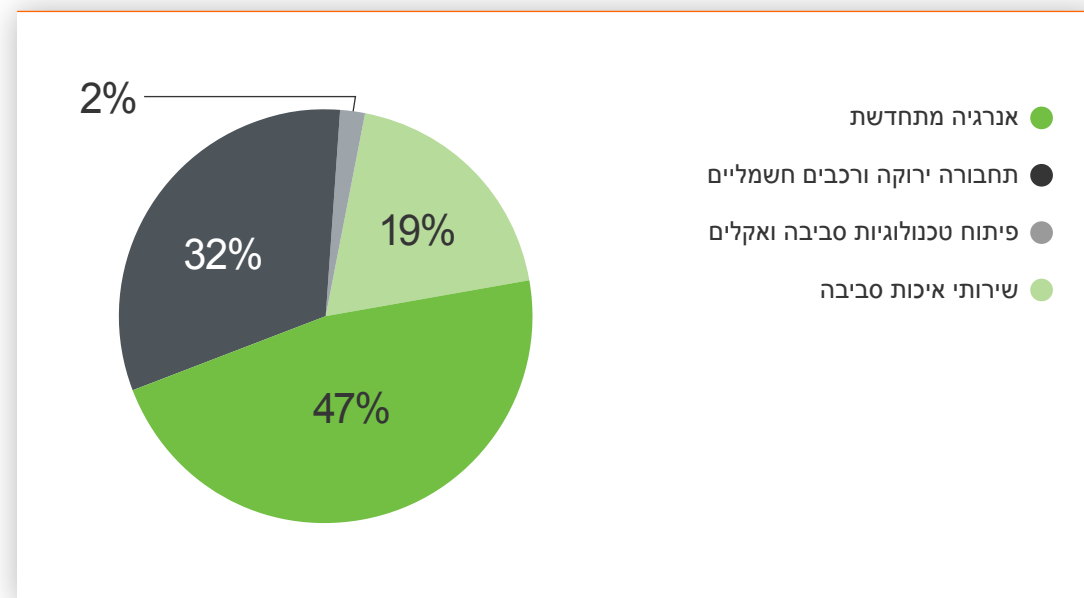
יתרת המימון וההשקעות בפרויקטים המקדמים סביבה ירוקה תהיה כ-10 מיליארד ש"ח.

על מנת לתמוך ולקדם את הכלכלה הישראלית בשנות המעבר לכלכלה דלת פחמן, הבנק מרחיב את המימון הניתן לעסקאות התומכות בענפי משק ותהליכים עסקיים בעלי השפעה סביבתית ואקלימית מיטיבה.¹ הבנק מתכנן להגדיל את ההיצע של מוצריו בתחום והציב לעצמו יעד מימון שאפתני.

בהתאם לפרקטיקות הגלובליות המקובלות ובמטרה לנהל ולשקף למחזיקי העניין את האימפקט של הבנק בפועל, הבנק מודד את המימון הירוק שהעמיד לפי סכומי האשראי ששימשו בפועל על ידי הלקוחות לקידום מטרות סביבתיות (אשראי מאזני). בנוגע למדידה זו הציב הבנק את יעדיו בתחום, כמקובל בעולם. במקביל לכך, הבנק מודד גם התחייבויות נוספות ועתידיות למימון ירוק (אשראי חוץ-מאזני, הכולל ערבויות והתחייבויות עתידיות שטרם נוצלו על ידי הלקוחות).

היקף המימון² שניתן בבנק לנושאים סביבתיים עד ליום 31.12.22 הסתכם בכ-4.4 מיליארד ש"ח.

מימון נושאים סביבתיים בשנת 2022

1. זאת בהתאם לטקסונומיה הפנימית שפיתח הבנק בנושא, ראו הרחבה בפרק אסטרטגיה.
 2. אשראי מאזני בלבד.

מדדי חשיפה לסיכון אקלים

כחלק ממחויבות בנק מזרחי-טפחות לניהול היבטי האקלים, הבנק בוחן את מידת החשיפה האגרסיבית שלו לסיכונים האקלים בתיק האשראי העסקי בהתאם למודל הערכת הסיכונים הפנימי שנבנה. מדידה של רמת החשיפה של הבנק לרמות הסיכון שונות היא שלב ראשון ומהותי בניהול סיכונים האקלים. בשלב זה מבוצע ניתוח ראשוני של החשיפה השורשית לסיכונים האקלים בתיק האשראי העסקי של הבנק, אשר אינו מביא בחשבון את מידת ניהול הסיכון של הלקוחות ואת מידת החשיפה הייחודית של כל לקוח. היבטים אלה ייכנסו ויישמו בהדרגתיות באמצעות כלי ההערכה שנבנו.

ענף פעילות	עצמות החשיפה לסיכונים פיזיים	עצמות החשיפה לסיכונים מעבר	שיעור מכלל סיכון האשראי המסחרי ¹
אנרגיה ומבוססי דלקים פוסיליים	4	5	4.68%
מתכות (ייצור ומסחר)	3	5	5.17%
תעשיות מבוססות כימיה	4	5	2.6%
תעשיות אלקטרוניקה, אופטיקה ומכניקה	3	4	1.69%
תשתיות ואיכות סביבה	4	3	1.41%
בינוי (פרויקטים סגורים)	4	2	37.1%
שימושים בקרקע (כולל אנרגיה מתחדשת)	4	3	10.42%
מסחר במוצרים ושירותים עתירי אנרגיה, לרבות שירותי תחבורה והובלה	4	5	6.67%
ייצור ומסחר במוצרי מזון	4	4	4.6%
מסחר אחר	3	3	3.38%
חקלאות	5	2	0.85%
ענפים נוספים	2	3	21.43%

● עצמות גבוהה ● עצמות גבוהה-בינונית ● עצמות בינונית ● עצמות נמוכה

חשיפה לענפי משק בסיכון מעבר מוגבר

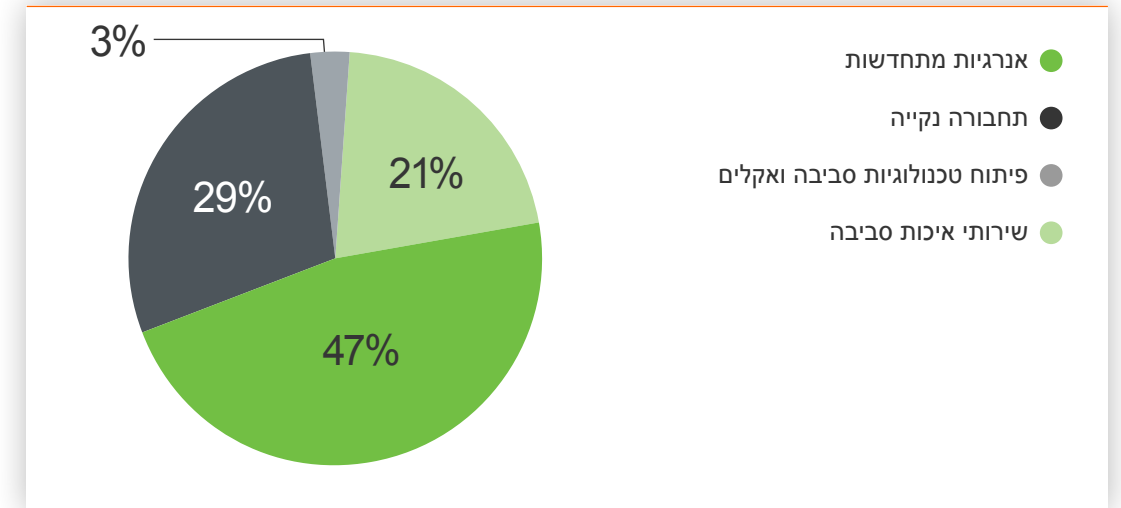
מדד נוסף שנבחן על ידי הקבוצה, בהתאם להוראות הרגולטור, הוא היקף סיכון האשראי בקבוצה המיוחס לענפים שמוגדרים כענפים בסיכון מוגבר עקב המעבר לכלכלה דלת פחמן, בעיקר עקב היותם ענפים עתירי פליטות. הקבוצה סיווגה את הענפים ככאלו שבסיכון מעבר מוגבר, בהתאם למסגרות עבודה גלובליות מובילות בנושא. סך סיכון האשראי לציבור בענפי משק בסיכון מוגבר עקב היותם עתירי פליטות הוא 5.86% מתוך סך סיכון האשראי לציבור בקבוצה ביום 31.12.2022.

ענפי משק בחשיפה לסיכון מעבר מוגבר	אחוז מסך סיכון אשראי לציבור
דלקים פוסיליים ²	1.08%
חקלאות בעלי חיים	0.05%
ייצור חשמל מדלקים פוסיליים	0.74%
יצרני מלט, מוצרי מתכת, מוצרי עץ ונייר	1.14%
נדלן מניב	2.37%
תחבורה, הובלה וייצור כלי רכב	0.48%
סך הכול	5.86%

1. חישוב חשיפה לפי ענפי משק – נתוני האשראי המסחרי ליום 31.12.2022, נתוני הבנק ללא נגזרים, נוסטרו, חברות ושלוחות חו"ל.
2. הענף כולל את כל שרשרת הערך של דלקים פוסיליים, לרבות חיפוש, כרייה, הפקה, זיקוק, שיווק ומכירת מוצרים המבוססים על דלקים פוסיליים, כולל פחם, נפט וגז.

היקף החשיפה האשראית¹ שהועמדה בבנק לנושאים סביבתיים
נכון ליום 31.12.22 הסתכמה בכ- **8.3** מיליארד ש"ח.

היקף החשיפה האשראית בנושאים סביבתיים בשנת 2022

נתיב לעיר – פרויקט מימון ירוק

במסגרת המימון הירוק שמעניק הבנק לפרויקטים התומכים במעבר לכלכלה דלת פחמן גאה הבנק להוביל את המימון לאחד הפרויקטים החשובים בתחום התשתיות, הפרויקט לצמצום נסועה ברכבים פרטיים במדינת ישראל – נתיב לעיר. הפרויקט נועד לתת מענה לבעיית הגודש בכניסה למטרופולין גוש דן בדגש על מעבר לשימוש בתחבורה ציבורית ועידוד נסיעות משותפות למוקדי הביקוש במטרופולין. הנתיבים המהירים יאפשרו חניה בחינם של כלי הרכב הפרטיים ונסיעה בחינם במערך היסעים חשמלי ייעודי על בסיס כלי רכב רבי תפוסה. במסגרת הפרויקט תתאפשר נסיעה לרכבים פרטיים תמורת תשלום אגרה שתיקבע באופן דינמי על בסיס הקיבולת הפנויה בכביש מתוך מטרה לשמור על מהירות נסיעה מינימלית.

הפרויקט כולל בין השאר הקמה, תפעול ותחזוקה של מרכזי תחבורה משולבים הכוללים חניונים, רציפים למערך היסעים ותחבורה ציבורית חשמלית, התקנת מערכות טכנולוגיות לנתיבי האגרה לאורך ציר איילון וכן רכש של כ-170 אוטובוסים חשמליים. כלי רכב רבי תפוסה אלו יובילו משתמשי דרך מהחניונים למוקדי התעסוקה העיקריים. בשלב הראשון הפרויקט החדש יספק חניה לכ-10,000 כלי רכב, בשני חניוני חנה-וסע – בראשון לציון ובשפיים, וכן יספק מערך היסעים ללא תשלום של כעשרה קווים למוקדי תעסוקה מרכזיים במטרופולין.

1. אשראי מאזני וחוץ מאזני.

נספח א' – רשימת החברים במנהלות ובצוותי העבודה הייעודיים

צוות עבודה – ניתוח תרחישים	צוות עבודה – מימוש הזדמנויות פאסיבה	צוות עבודה – אקלים באשראי	מנהלת TCFD	ועדת היגוי ESG	
		X	X	X	מנהלת מחלקת תכנון עסקי
		X	X		סגנית מנהל זרוע משכנתאות
			X		מנהל מזרחי-טפחות INVEST
X	X	X	X		מנהלת מחלקת בקרת סיכונים
X					מנהל מחלקת יישומים ארגוניים והמשכיות עסקית
			X		בוחנת תהליכים (נציגת מערך תפעול בנקאי)
	X		X		מנהלת סקטור ניהול פיננסי
	X		X		כלכלן שווקים ראשי

נוסף על הפירוט לעיל, בצוותי העבודה חברים נציגים של היחידות העסקיות השונות ומוזמנים משתתפים נוספים מהבנק בהתאם לצורך.

צוות עבודה – ניתוח תרחישים	צוות עבודה – מימוש הזדמנויות פאסיבה	צוות עבודה – אקלים באשראי	מנהלת TCFD	ועדת היגוי ESG	
			יו"ר	יו"ר	מנהלת חטיבת הון אנושי ומשאבים
				X	מנהלת חטיבת שיווק פרסום ופיתוח עסקים
				X	מנהל חטיבה לבנקאות עסקית
				X	יועצת משפטית ראשית
				X	מנהל חטיבה לבקרת סיכונים
				X	מנהל החטיבה הפיננסית
		יו"ר	X	X	סגן מנהל החטיבה לבנקאות עסקית
			X	X	סגן מנהל חטיבה קמעונאית – מסחרי
			X	X	סגנית מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
				X	מנהל אגף לוגיסטיקה
			X	X	מנהלת סקטור קשרי מוסדות פיננסיים ומשקיעים
		X	X	X	מנהלת פיתוח ארגוני וקיימות
		X	X	X	מנהלת מטה החטיבה העסקית
		יו"ר	X	X	מנהל סקטור נכסי לקוחות וייעוץ

המלצות ה-TCFD		
מס' סעיף בתקן	המלצת גילוי	עמוד בדוח
ממשל		
G(a)	פיקוח הדירקטוריון על נושאי אקלים	9-8
G(b)	ניהול נושאי אקלים בהנהלה הבכירה	11-8
אסטרטגיה		
S(a)	סיכוני אקלים והזדמנויות אקלים בטווח הקצר, הבינוני והארוך	18-12
S(b)	השפעת סיכוני אקלים והזדמנויות אקלים	18-14
S(c)	חוסן החברה להתמודד עם שינויי האקלים	18-17
ניהול סיכונים		
R(a)	תהליך זיהוי והערכה של סיכוני אקלים	22-19
R(b)	תהליך ניהול של סיכוני אקלים	23-19
R(c)	אינטגרציה של סיכוני האקלים עם ניהול סיכונים כללי	21-19
יעדים ומדדים		
M(a)	מדדים לבחינת סיכונים והזדמנויות	31-25
M(b)	מכלולי פליטות וסיכונים קשורים	28-25
M(c)	יעדים וביצועים	30-24 , 7-6